

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

1898

Ny följd * I årg.

Häft. 20

DAGNY

TIDSKRIFT FÖR

SOCIALA OCH LITTERÄRA INTRESSEN

UTGIFVEN AF

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

ORGAN FÖR

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET,
FÖRENINGEN FÖR VÄLÖRENHETENS ORDNANDE
OCH FÖRENINGEN HANDARBETETS VÄNNER

REDAKTÖR: *LOTTEN DAHLGREN*

INNEHÅLL:

L. D—N.: Ellen Ankarsvärd †.

EUGENIE BESKOW: Skiftningar.

ANDERS HEMMING: De kvinliga telegrafisternas pensionsfråga.

Litteratur: L. D. Dagsländor af Mari Mihi.

Föreningsmeddelanden.

Från skilda håll.

Slutreplik.

Böcker för barn och ungdom julen 1898. Från Fredrika-Bremer-Förbundets bokkomité.

SVECIA

Solidt, tidsenligt Lifförsäkringsbolag.
Ömsesidighetsprincip. — Svensk dödlighet.
Kvinliga agenter och inspektörer antagas.

Kontor: Regeringsgatan 3.

SVECIA

S. k. "Tailor Made"-Kostymer

samt

Engelska Capes

tillverkas på beställning af goda engelska tyger efter de nyaste modeller.

Bluslif, Morgonrockar

och Underkjolar

på lager i stort urval samt på beställning.

OBS.! Egna Syateljörer.

K. M. LUNDBERG,

Stureplan.

Hygieniska Skodon tillverkas för Herrar, Damer och Barn.

OBS.! Prishelönta af Dräkt-Reformföreningen.

Skodon tillverkas äfven efter modern fason.

☛ Allt arbete utföres noggrant och af bästa material. ☛

Reparationer verkställas väl och på bestämd utlofvad tid.

P. G U T. PETTERSSON,

52 Drottninggatan 52.

Väfgärner

af ylle och bomull, Linnegarn af Almedahls till fabrikspris, Kostymgarn, Mattvarp, Crème-färgadt Fiskegarn till Gardiner; Fiskredskapsgarn, Väfskedar m. m., allt till lägsta priser

AXEL HINDERSONS Garnbod,

Hötorget 13. Stockholm.

Stockholms Dagblad.

Sveriges innehållsrikaste och jämförelsevis prisbilligaste tidning.

Rikhaltig Literaturafdelning.

Morgon- och afton-tidning.

Alltså snabbaste nyheter två gånger om dagen.

Aftontidningen med uteslutande nytt innehåll på alla afdelningar.

— Prenumerationspris —

Stockholmsupplagan:

för år .....**15**:- för kvartal **4**: 25
» halft år **8**:- » månad **1**: 50

Landsortsupplagan:

för år .....**10**:- för kvartal **3**:-
» halft år **6**:- » månad **1**:-

Sjuksköterskor

med goda betyg öfver genomgångna lärokurser och utöfvad praktisk verksamhet finnas anmälda å Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, 54 Drottninggatan, 1 tr. — Allm. Tel. 48 16. Riks Tel. 27 62.

Å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå 54 Drottninggatan mottagas anmälningar till inträde i Förbundets

Sjukkassa.

Äfven personer, som icke äro medlemmar af

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning *(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),*

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen att inteckningarne blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år pr 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Fredrika-Bremer-Förbundets **Jurist**

lämnar åt kvinnor råd och upplysningar i
juridiska och ekonomiska angelägenheter.

Träffas å förbundets byrå

54 Drottninggatan, 1 tr.

Onsdagar kl. 1/2 11—11 f. m.

Nytt till Julen

från

Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition.

Frideborg. *Folkkalender för 1899*

af Past. B. Wadström, med bidrag af flere förf. 33:dje årg. Riktill. Kart. 1 kr., klb. 1:75.

Varde ljus. *Ill. missionskalender för*

1899 af Missionsföreståndaren, Docent A. Kolmodin, med bidrag af flere förf. 7:de årg. Häft. 1 kr., kart. 1:25.

Kristi öfversteprästadöme

enligt Ebreeerbrevet af Kyrkoh. Ferd. Öberg. Häft. 1: 50, v. b. 2: 25.

Strödda predikningar af J.

Jar-sen, Kyrkoherde i Röken. Med författarens tillstånd öfversatta. Häft. 75 öre, klotb. 1: 50.

Blickar inåt. Beträktelser af A.

Senft, öfvers. från franskan. Tredje samlingen. Häft. 75 öre, kart. 1 kr.

Musik till *Ord ur Bibeln* af Joël Blom-

quist. Tredje häftet 1 kr.

Häftena 1—3 inb. i klotb. 3 kr.

Stycken ur tio Guds bud.

Sånger med musik af E. E—t. 50 öre.

Föd mina lam! Sånger med

musik af E. E—t. 50 öre.

Blomsterkort för *Jul o. nyår* samt

högtidsdagar, i ut-sökt fina och vackra mönster med bibelspråk och verser af L. S.

Ur lifvet. Berättelser för hem-

met och söndagssko-lan, samlade af L. S. Femte se-rien, innehållande 8 skrifter i fint färgtrycksomslag. 1 kr. för hela serien.

För undgomen:

Hvardagslif af Runa. Författa-

rinna till "Allt eller intet". Häft. 1: 75, kart. 2 kr., klotb. 2: 50.

En man som står vid sitt ord.

Af Hesba Stretton. Häft. 25 öre.

Korn åt små fåglar Kristl. barn-

kalenderför 1899. 33:e årg. Med ill. af Jenny Nyström-Stoopendaal. Häft 1: 25, kart. 1: 50.

Bland Sippor och Blad. Berät-

telser för barn af Anna Rosén, med ill. af Jenny Nyström-Stoopendaal. Häft. 1 kr., kart. 1: 25.

Barnpredikningar för Kyrko-

årets sön- o. helgdagar af Lisa von Engelhardt. Öfvers. af Komminister Hans Nilsson. Häft. 3 kr.; v. b. 3: 75; klb. 4: 25.

Såsom ljusets barn. Några ord

flickor efter konfirmationen af Dr Ernst Siedel. Öfvers. och bearbetad från 4:e tyska upplagan. Häft. 1: 75; kart. 2 kr.; klotb. 3 kr.

Från Fiolen till Bibeln. Berät-

telse af

Kyrkoherde N. Fries. Häft. 25 öre.

Två hemligheter af Hesba Stret-

ton, förf:na till

"Jessicas första bön" m. fl. H. 25 ö.

Barnens Tidning o. Barnens

vän för 1898, inbundna i vackra band à 2 kr.

Missionsbibliotek. Trettonde

hft. *Påflykt*. Missionsberättelse för ungdom af Pastor Schneidler. Häft. 75 öre.

Bibliotek för de unga. N:ris 88

—93. Af L. S., Mathilda Roos och Wollmar, från 10 till 25 öre.

Barnens bilderbok. Med fina o.

talrika illu-strationer samt berättelser för de små, samlade af L. S. *Sjunde boken*. Kart. 75 öre.

Ängsblommor. Kristl. betraktel-

ser för barn under hvarje dag i året af L. L. Häft. 2: 25; v. b. 3 kr.; klb. 3: 25.

Lyckliga barndomsdagar.

Bilder i färgtryck och berättelser för barn. Text af L. S. 75 öre.

Ellen Ankarsvärd.

Döden kommer alltid som en öfverraskning, äfven då, när den tyckes länge förberedd, men hvad skall man säga när han med ett slag skördar den som ännu i går gick ibland oss, den som då var en i vår krets, hvars ord man nyss lyssnat till och hvars varma handtryckning man ännu känner? Då verkar döden som en nästan ofattlig, förfärande öfverrumpling, och den känslan torde alla de många nära anförvandterna, vännerna och arbetskamraterna ha erfärit, då underrättelsen kom att Ellen Ankarsvärd ej mera var till. Hon hade utan föregående sjukdom den 8 december på aftonen helt plötsligt träffats af hjärtförlamning i sitt hem.

Efter bestörtningen vaknar man till medvetande af sin förlust, så följer saknaden och sorgen och med dem den lindrande känslan af tacksamhet för hvad som skänkts oss genom den döda, för hvad hon verkat och utträttat, för hvad hon varit och för hvad hon gifvit. Och få svenska kvinnor torde ha lämnat åt sin samtid ett duktigare och af ett varmare och oegennyttigare intresse uppbytt arbete än Ellen Ankarsvärd. Äfven efterlämnar hennes bortgång inom många olika sferer, i synnerhet af kvinlig verksamhet, där man sedan en lång följd af år varit van att se henne bland de ledande krafterna, ett stort tomrum. Hennes namn var visserligen icke som skapare fästadt vid de större företag, som under de sista årtiondena utgjort så att säga milstolpar på den svenska kvinnans utvecklingsväg, men det stod alltid främst på arbetslistan; då andra fattat idéerna var det ofta hon som gaf dem form och var behjälplig vid deras utförande.

Så var förhållandet med bl. a. Stockholms läsesalong, Föreningen Handarbetets vänner, Svenska kvinnornas nationalförbund och först och sist Fredrika-Bremer-Förbundet, till hvilket tjänst fru Ankarsvärd med aldrig slappnande nit och kärlek allt sedan dess stiftande och till sista dagen af sitt lif ägnade sin rika begåfnings bästa skatter. Det är också här saknaden efter henne kännes störst, det är hennes vänner och arbetskamrater inom denna krets, som lifligast känna hvad de i henne mistat och det är nu en af dem som, därtill manad af en lika dyrbar som bjudande plikt skall, så vidt det med några enkla rader kan ske, söka teckna hennes lifsverk.

* * *

Att vi här börja med det område af hennes verksamhet, som ligger oss närmast, nämligen Fredrika-Bremer-Förbundet, behöfver ingen förklaring. Som här ofvan nämnts, gjorde hon stora och viktiga insatser äfven inom andra af kvinnor skapade och för kvinliga intressen verkande institutioner, men i Förbundet var hon en arbetsledare, som ständigt var på sin post, en sådan som på samma gång ser saken i stort och ej förbiser eller ringaktar någon af dess detaljer.

Då fru Sophie Adlersparre 1884 genomförde den länge närda planen att stifta en förening med syfte att befrämja kvinnans intressen, stod hennes vän Ellen Ankarsvärd troget vid hennes sida. Hon var med om det maktpåliggande förarbetet att utstaka planen, att utarbete program och stadgar, att uppsätta arbetsordningen, att underteckna inbjudningar, att leda möten och förhandlingar, och då Fredrika-Bremer-Förbundet reste sig som en fullfärdig byggnad ur det kaos af förberedelser, praktiska detaljer, svårigheter och misstag af alla slag, som likt en skymmande byggnadsställning döljer själfva idén för de utomstående, innan den visar sig som ett fullbordadt faktum, var det i egenskap af verkets stiftare Sophie Adlersparres namn med beundran och tacksamhet nämndes, men bland de många krafter hon vetat att taga i anspråk för fullbordandet af sitt verk, var utan tvifvel Ellen Ankarsvärd en af de mest betydande.

Vid karakteriserandet af de båda arbetskamraterna, Sophie Adlersparre och Ellen Ankarsvärd, hvilkas namn så ofta framträdt förenade, då det gällt företag af vikt för vårt lands kvinnor, nämnes den förra gärna som den initiativtagande och idérika, den senare som den mer beräknande, praktiskt anlagda formmänniskan. Men detta är en alltför ensidig uppfattning af deras ömsesidiga förhållande till det gemensamma arbetet. Fru Adlersparre saknade icke praktisk blick och organisatorisk förmåga, hur skulle annars de verk hon efterlämnat kunnat vara af så stabel natur? Och Ellen Ankarsvärd var långt ifrån den torra arbetsmaskin, som endast utförde hvad andra uttänkt, hennes skarpa förstånd och klara hufvud läto henne alltid se en sak i dess rätta proportioner, förde henne att uttänka nya planer för att göra idéerna utförbara. Men de kompletterade hvarandra dessa två arbetskamrater. Där Sophie Adlersparres lifliga fantasi och kanske något för idealistiska syn på tingen förledde henne att strax söka gripa efter målet, innan medlen för dess vinnande voro funna, ledde Ellen Ankarsvärds alltid mer praktiska åskådning och vakna blick för det väsentliga saken in på rätt stråt. På så vis bibehölls oftast jämnvikten, för så vidt det är möjligt vid ett människo- verk, där alltid det fullkomligt väl afvägda hör till de ouppnåeliga idealen.

Vid fru Adlersparres död 1895 kände sig fru Ankarsvärd manad att ännu mer än tillförne ägna sig åt Förbundets sak. År 1896 blef hon dessutom dess vice ordförande. Det låg ej i hennes natur att fatta någon uppgift som en sinekur. Det var ej många af styrelsens eller förvaltningsutskottets sammankomster, som ej fru Ankarsvärd bevistade, dels som ledare af förhandlingarna, dels inläggande sitt ord i diskussionerna, alltid verkande utredande och klargörande på frågornas lösning.

Hviket vidtomfattande rent personligt arbete hon inlade till främjande af Förbundets mångfaldiga uppgifter framgår bäst af förteckningen på de komitéer, i hvilka hon deltog som arbetande medlem. Så var hon ytterst verksam inom »Bok-komitén», hvilken som känt har till ändamål att genom granskande af barn- och ungdomslitteratur förädla smaken inom hithörande riktning. I det vid jularna nästan

till feberaktig brådska stegrade arbetet med att läsa, granska, bedöma och afge skriftliga omdömen öfver det lästa deltog hon med outtröttligt intresse, och att hon tog sin uppgift på allvar, därom vittna de vidlyftiga boklistorna, där många af recensionerna författats af henne. Vid hennes död var äfven komiténs verksamhet för den kommande julen i full gång och det är med vemod hennes arbetskamrater inom denna nu utan hennes hjälp måste fullfölja det redigeringsarbete, hvori hon sedan så många år var en ledande kraft.

»Trädgårdskomitén», som sedan några år tillbaka, ehuru hittills med föga framgång, sökt i trädgårdsodling öppna ett nytt verkningsfält för kvinnan, räknade äfven fru Ankarsvärd bland sina trägnaste arbetskrafter. I »Sjukvårdskomitén» deltog hon likaledes och var behjälplig vid uppsättandet af de mången gång rätt svårformulerade förslag och cirkulär, hvori denna komité framlade resultatet af sitt arbete, exempelvis frågan om anställandet af distriktsjuksköterskor och förslaget om bildande af sjukvårdsföreningar på landsbygden. I samband härmed må äfven nämnas hennes deltagande i arbetet för bildande af »Svenska sjuksköterskornas pensionskassa», ett företag som visserligen ej rangerar under Förbundet, men till hvilket Förbundets styrelsemedlemmar tagit initiativ. Den nybildade »Komitén för lagfrågor», i hvilken den numera upplösta Föreningen för gift kvinnas äganderätt ingått, åtnjöt äfven förmånen att räkna henne bland sina medlemmar, och kommo hennes för en kvinna högst ovanliga juridiska insikter och de erfarenheter hon inhämtat på den tid, då hon ej blott verkade såsom denna förenings sekreterare utan var den initiativtagande, ja, själen inom densamma, här till sin rätt.

Ända till innevarande år, då Förbundets tidskrift framträdte i en ny form och planen för dess redigering underkastats en förändring, var fru Ankarsvärd en aktiv medlem i redaktionskomitén. Denna tidskrifts ledare bevarar från den tiden i tacksamt minne det vänliga stöd och alltjämt vakna förstående hon alltid kunde påräkna, närhelst det vädjades till Ellen Ankarsvärds goda omdöme, rika erfarenhet och stora kunskaper på alla områden, ej blott de sociala utan i lika hög grad de estetiska och litterära. Fastän hon uttryckte sig med lätthet i skrift, gjorde hon dock inga

anspråk på att räknas bland författarinnorna. I Tidskrift för hemmet och Dagny förekommo dock ofta artiklar af hennes hand, riksdagsredogörelser, juridiska och sociala uppsatser, bokanmälningar, minnesteckningar o. s. v., några med märket *L. N.* men de flesta osignerade, då författarinnan mest älskade att dölja sig bakom anonymitetens slöja. Inom Föreningen för gift kvinnas äganderätt utvecklade hon dock en lifligare verksamhet med pennan och författade flere af de broschyrer, som behandla den gifta kvinnans egendomsförhållanden. I sammanhang härmed må nämnas att flere af de riksdagsmotioner, som afsågo att åvägabringa lagreformer till den svenska kvinnans förmån och af hvilka en del på 1870-talet faktiskt genomfördes, torde ha inspirerats af de klara och utredande uttalanden som dessa skrifter innehöllo.

Den summariska förteckning, som här lämnats på de afdelningar af Förbundet, där dess vice ordf. verkade som aktiv medarbetare, ger måhända en föreställning om mångsidigheten af hennes förmåga och intressen. Men hon inskränkte sig ej blott till det mera detaljerade komitéarbetet, alla områden, alla frågor, som under årens lopp upptagits på Förbundets program, voro i lika hög grad föremål för hennes uppmärksamhet, i alla trängde hon in med en bland oss kvinnor ej vanlig tankeskärpa och en klarhet och fördomsfrihet i uppfattningen, som alltid gjorde hennes råd eller personliga ingripande värdefulla.

I sitt förhållande till kvinnofrågan intog fru Ankar-svärd den lugnt iakttagande strategens ståndpunkt. Genom samhällsställning och yttre lyckliga villkor befriad från nödvändigheten att själf delta i handgemänget för brödet, kunde hon med desto större opartiskhet och utan personliga hänsyn överblicka ställningen. Hennes känsla för rättvisa och det berättigade i all ärlig sträfvan för frihet och själfständighet kom henne att upptaga sina arbetande medsystrars sak som sin egen, att för den offra det bästa en människa kan ge: sin arbetskraft och sig själf.

Det är ondt om rådkloka, handlingskraftiga personer, det är ondt om sådana, som med förmåga att verka och frihet att handla förena känslan af förpliktelse att ställa dessa oskattbara förmåner till mänsklighetens tjänst, det är ondt om människor, som lefva för idéer, och ännu sällsyntare äro

de, som offra något för dem. Ellen Ankarsvärd hörde till detta slag af undantagsmänniskor, och därför räknas nu hennes bortgång inom vårt samfund, där hon verkat ända till sista dagen af sitt lif, till de förluster som väl kunna kallas svåra att ersätta.

* * *

Vi ha hittills uppehållit oss vid Ellen Ankarsvärd's förhållande till Fredrika-Bremer-Förbundet, åt hvilket hon på de senaste åren gifvit mest af sin tid, sina krafter och sin personlighet. Men saknaden af hennes ledande hand kommer ej att blifva mindre kännbar inom andra kretsar, där hon med sin sällsynta förmåga att räkka till för allt och alla på ett lika verksamt sätt ingripit. Så var fru Ankarsvärd en af Föreningen Handarbetets vänner's stiftare och allt sedan dess eller sedan 1874 dess vice ordförande och medlem af dess ekonomiutskott. Hvad hon i dessa båda egenskaper varit för detta företag karakteriseras bäst af det vittnesbörd, som från dess styrelse om henne afgifvits, att hela föreningen står till henne i tacksamhetsskuld, icke blott för sin framgång, utan till en viss grad äfven för sin existens. Detta senare berör i främsta rummet hennes skarpsinnighet, då det gällde finansiella spörsmål och de tjänster hon inom hithörande område gjort föreningen, men äfven hennes fina artistiska uppfattning i smakfrågor, en nedärfd gåfva från det estetiskt bildade föräldrahemmet, ett konstnärscentrum, från hvilket utgått mer än en af vårt lands framstående artistiska förmågor, bidrog utan tvifvel att göra henne till en värdig representant för en förening, som utan att helt kunna förbise det ekonomiska intresset, dock har det estetiska som sitt hufvudsyfte.

Förteckningen på de samhällsnyttiga företag, åt hvilka Ellen Ankarsvärd lånat sin administrativa talang, sin erfarenhet och sin arbetskraft, är ej slut härmed. Allt ifrån 1874, då aktiebolaget Stockholms läsesalong bildades, var hon ledamot af dess styrelse, 1896 blef hon dess ordförande och var sedan en lång följd af år medlem af dess bokjury, en uppgift, där hennes stora beläsenhet och intresse för litterära frågor samt ej minst hennes högst ovanliga språkkunskap —

hon var fullt mäktig fem främmande språk — kommo till utmärkt användning.

För den församling i vår hufvudstad, hon i så många år tillhört, var hon äfven mycket verksam. Vålgörenhetsarbetet därinom ägnade hon sig åt med det varma intresse som den om sina plikter mot den nödlidande mänskligheten medvetna medborgaren nedlägger i sina kärleksverk. Hon gaf här mer än blott och bart fattigunderstöd, hon gaf, som alltid, sitt arbete. Det är Klara församlings skyddsförening samt styrelserna för Diakonissarbetsföreningen, för Skollofskolonier och Öm och sedlig modersvård, hvilka sedan många år räknat henne bland sina medlemmar, som nu, liksom så många andra af vår hufvudstads institutioner, komma att i henne sakna en dugande arbetskraft.

Det torde af ofvanstående framgått, att fru Ankarsvärd största betydelse låg i hvad hon uträttat för sitt eget kön. Såsom en af förkämparna för kvinnans rättvisa sak började äfven inom utlandets kvinnovärld hennes namn tränga igenom. Det utomordentligt pröfvande och en mer än vanlig energi och klokhet fordrande arbetet för att möjliggöra den svenska kvinnans deltagande i Chicagoutställningen 1893 leddes af fru Ankarsvärd, och det vackra resultat, som äntligen framgick ur det från början nästan hopplösa företaget, måste räknas till hennes förtjänst. Det var också närmast i samband härmed kungl. m:jt tilldelade henne det förnämsta utmärkelsetecken en svensk kvinna kan erhålla för utmärkta medborgerliga förtjänster, nämligen medaljen: »Illis quorum meruere labores». I Svenska kvinnornas nationalförbund, den svenska afdelningen af det stora världsförbundet, som kan räknas som den för kvinnofrågan varaktigaste vinsten af den minnesvärda Chicagoutställningen med dess mångfald af kongresser, blef också fru Ankarsvärd den själfskrifna ordföranden, och det var i den egenskapen hon ledde den kvinnokonferens, till hvilken nationalförbundet hösten 1897 utfärdat inbjudning.

* * *

Jag har här, ehuru med full känsla af att det endast kunnat ske ofullständigt och fragmentariskt, sökt visa att den bortgångnas lif var en väl fylld arbetsdag. Hon var en af

dessa oförtrutna arbetare, för hvilka hvarje möda, hvarje uppoffring räknades för ringa, blott de tjänade ädla, upphöjda ändamål, och det var endast åt sådana hon ägnade sin sträfvan. Men om det äfven måst vara närmaste syftet med denna kortfattade skildring att betona den sida af Ellen Ankarsvärds personlighet, som mest framträdde för den yttre världen, den utåt verkande, af sina samhällsplikter upptagna medborgarinnans, så vet jag väl att detta blott var *en* af faserna i hennes väsen. Öfverlägsenheten i intelligens var ju det som i beröring med henne först sprang i ögonen, det var detta, som i så hög grad gaf henne auktoritet och äfven i samarbetet och umgänget med framstående män lät hennes ord och omdöme väga tungt. Hennes intressen lågo också åt håll, som för genomsnittskvinnan ej äro vanliga, och därför kunde det väl för många förefalla, som endast ytligt kände fru Ankarsvärd, att hos henne samhällsmedlemmen väl mycket undanskymde människan och att hon gaf mer af sin intelligens' och sitt förstånds gåfvor än af hjärtats.

Men äfven om hon till det yttre bibehöll en viss afmätt kyla och för främmande iakttog en viss skygghet att ge sig hän, som ibland verkade något förnämt, afvisande, var det ej svårt för dem, som förstodo henne, att tränga igenom skalet. Ehuru hennes natur icke var expansiv, kunde hon äfven visa värme och innerlighet och mot dem hon skänkt sin vänskap visade hon en trofasthet, som bestod profvet i alla skiften. Hon kunde vara glad bland de glada och njuta af ett harmlöst skämt eller ett intressant samtal i ett samkväm bland vänner och likatänkande. Ingen skakade hellre än hon vid sådana tillfällen af sig den teoretiska komitémänniskans hamn, för att utbyta den mot den angenämna, sympatiska, spirituella umgängesvännens. Inom sällskapet Nya Idun, där hon var en af habituéerna, kommer också sagnaden af hennes älskvärda personlighet att blifva ytterst kännbar.

För öfrigt både i arbetet och därutanför visste man alltid hvar man hade henne, som man säger; det fanns inga oberäkneliga lynnesskiftningar, ingen småsinnad ömtålighet och intet öfverlägset ringaktande af andras meningar och åsikter i hennes förhållande till dem, med hvilka hon kom i beröring, och det var därför hon förvärfvat så många vänner för lifvet.

Ehuru vid sin död redan en åldrande kvinna, hon var född den 10 dec. 1833, hade hon, trots det att äfven hon på sista tiden fick vidkännas årens tyngd i aftagande kroppskrafter, bibehållit i uppträdande, i sätt, i utseende någonting ungdomligt lifligt och spänstigt, som kom henne att aldrig räknas till de gamla. I mycket, i såväl smak som uppfattning, lutade hon också åt den moderna riktningen. Hon var i själ och hjärta, trots sitt gråa hår, ett barn af den nya tiden, och för allt som rörde sig därinom, för alla företeelser inom konsten och litteraturen visade hon varm sympati.

Såsom redan antydts var det från barndomshemmet hon fått de konstnärliga och litterära intressena i arf. Hennes far var sekreteraren vid Fria konsternas akademi, intendenten P. A. Nyström, i hvars gästfria hem under hennes barndoms- och ungdomsår ofta brukade samlas några af den tidens framstående män, hvilka naturligtvis utöfvade en stark inverkan på hennes bildbara sinne. Bland dessa förtjäna särskildt att nämnas Henrik Reuterdahl, K. E. Fahlcrantz, Israel Hwasser, Anders Retzius, Magnus Huss, Bernhard von Beskow, bröderna Carl Henrik, August och Gustaf Ankarsvärd samt bröderna Per och Carl Malmsten, af hvilka den sistnämnde senare blef hennes svåger. Särskildt erkebiskop Reuterdahl intresserade sig lifligt för den spirande intelligensen hos barnet och den unga flickan och ledde hennes brinnande kunskapsbegär och läshåg in på allvarigare banor än den mer eller mindre dåliga romanlitteratur, till hvilken dåtidens kvinnliga ungdom nästan uteslutande var hänvisad. Därtill kom att hon redan vid 15 års ålder angreps af ett svårt nervlidande, som under hela hennes ungdomstid ofta nog gjorde henne till invalid, men hvilket dock ej hindrade henne att läsa och reflektera.

Senare, på 40- eller 50-talen, efterträddes den forna mer litterära och vetenskapliga umgängestonen i föräldrahemmet af en mer uteslutande konstnärlig. Utom naturligtvis hennes svåger, Fredrik Vilhelm Scholander, voro Höckert, Boklund m. fl. nästan hvardagsgäster i hemmet, där en talrik ungdomsskara af båda könen ofta samlades till idkande af musik och sång. Hon var själf musikaliskt bildad och kärleken till musiken fanns hos henne kvar lika varm och liffig på äldre dagar som i ungdomsåren.

Ellen Nyström lämnade detta sitt föräldrahem, då hon år 1862 gifte sig med arkitekten, intendenten V. T. Ankarsvärd. Efter ett 16-årigt samlif upplöstes detta äktenskap 1878 af döden, och sedan hennes enda barn, sonen Cosswa Ankarsvärd, några år senare efter avslutade skolstudier trädte ut i lifvet, var fru Ankarsvärd oförhindrad af bindande familjeplikter att ägna sin mesta tid åt de olika offentliga uppdrag, för hvilka hennes öfverlägsna duglighet gjorde henne så väl skickad. I förbigående må här nämnas, att hon för sina sociala plikter ingalunda försummade de husliga. Hon var en utmärkt husmor och ägde högst betydliga insikter i den vetenskap, som benämnes »huslig ekonomi», hvilket sålunda jäfvar den gängse uppfattningen, att ett kriterium på en förträfflig matmor skulle vara att aldrig ha deltagit i ett komitésammanträde.

Vid sidan af sina mångahanda intressen ägde hon det varmaste, mest förstående sinne för naturen. Hon älskade blommor i ovanligt hög grad, och däri ingick äfven rätt mycket vetenskapligt intresse; så brukade hon på alla sina resor — hon hade besökt de flesta europeiska länder — medtaga en flora, efter hvilken hon studerade de för henne nya växtarter, som hon fann på sina långa promenader. Ty hon njöt af vandringar i skog och mark, och de som varit lyckliga nog att därvid få följa henne, veta väl hur intressant och lärorik hon förstod att göra en sådan utflykt.

* * *

Så stor är vanans makt, så lefvande står den bortgångnas personlighet ännu för den, som tecknat dessa rader, att hvad som nu skrivits nästan skett under intrycket att detta, liksom allt som nära rörde Förbundet, skulle underställas hennes kritiska blick. Men Ellen Ankarsvärds kritik var aldrig svår att råka ut för. Den var väl skarp och träffande, men alltid rättvis och stämplad af det vakna förstående, som den sanna förståndsöfverlägsenheten äger. Så vågar jag tro, att samma vänliga öfverseende skulle ha mött denna anspråkslösa minnesteckning, och att hon, som aldrig missförstod, skulle ha förstätt att de fattiga orden dikterats af en sann och varm känsla, af tacksamhetens och saknadens.

Hvad jag *vet* är, att denna känsla delas af många många, som nu stå sörjande vid hennes bår.

L. D—n.

Skiftningar,

Det grå.

Det grå är inte bara fattigmans färg. Det är min färg och din färg, det är allas färg. Vi känna och veta det grå mer än vi känna och veta någon annan färg i världen. Men vi ville så gärna dölja detta för hvarandra, vi ville hafva de andra människorna att tro, att vi känna och veta och tro på och lefva i det röda, det blå, det gröna, det hvita — — — Vi vilja inbilla dem, att vi äro lyckans söndagsbarn — — — Vi blygas att bikta för dem våra långa gråa dagar, våra långa gråa nätter och de ändlösa timmarnas kval.

Vi skymtade det redan som barn. Midt under lekens glam och skratt steg det upp för vår syn, och vi smögo oss bort från kamraternas stojande skara. — — — Det har vuxit sig starkare sedan. Det kommer smygande där ute i människovimlet och det kommer i de ensamma stunderna. Det skymmer himlens blå och solens glans, det lägger sig som en dimma öfver våra älskades anleten. Tätt och styggt sveper det sig kring oss, närmare, närmare — — —

Å, festdagarna, helgdagarna äro så få och hvardagarna äro så många. — — — Det grå, det är den färg, som lifvet äger till öfverflöd, som det har råd att slösa med.

Lifvets bottenfärg är grå. Grått i många nyanser, från det ljusaste grå till det grå, som nästan stöter i svart. Det svarta — ja, det är starkt och förfärligt, men det småpinar oss inte som det grå, det kramar oss till döds i skrämsel. Vi gifva oss hän till det med förtviflans resignation. Mot det grå ligga vi i fäjd hela lifvet igenom.

Vi gripa med skälvande händer efter de sparsamma ljusglimtarna, skåda med hungriga ögon från hvardagslifvets grå mot det dajliga solljuset och de brokiga färgerna. — — — Bakom nuets dimma skymta vi en solglad dag. Det är den dag, som kommer i morgon. — — — Och vi glömma, att det färgglada »i morgon» alltid blir till det gråa »i dag».

Vi resa oss i trotsigt mod -- det grå skall ej få lof att böja oss och kväfva oss och stjåla lifvets glädje från oss. — — —

Kom vackra, hvita snö och lägg dig lent öfver den gråa jorden och öfver trädens kala, gråa grenar! Skin sol i glans, låt brod-

den gro, blad knoppas, blommor spira! Vi vilja hölja, dölja, gömma, glömma det stygga fula grå. — — — Gif oss lifvets alla glada färger.

I morgon är det fest och helg — — — I morgon skola vi lefva det lefvande lifvet.

Hvita drömmar.

Det är en ful, ödslig kyrka med kala, hvitrappade väggar. Inte skinande hvita, nej gulhvita och gråhvita, fulla af fläckar och sprickor. Man vet så väl, hur man skulle vilja ha dem målade dessa väggar, i varma, mjuka toner, i många olika fält för att få bort den stora ödsligheten. Den kritiske vuxne sitter och förargar sig öfver det fula och öfver lojheten, som tål det fula år efter år. Här är ju inte ett spår till stämning.

Men framme i koret under det höga hvalfvet sitter ett flickebarn och drömmar.

Hon har gjort små försök att följa med prästens ord. Men hon kom inte längre. Prästen talar höga, starka ord, som ge eko i hvalfvet. Hon vet, att han talar om Gud, och hon har lyssnat halft i undran — hon ville gärna veta något mer om Gud — men orden brusade bort öfver hennes hufvud, och hon kunde inte hålla dem kvar. Med en liten suck gaf hon upp försöket. Hon blef också så trött af att vrida på nacken och se på prästen.

Hon har läst i sin psalmbok, hon har adderat och subtraherat siffrorna på nummertafeln, hon har sett på lindgrenarna, som vaja fram- och tillbaka mot den blå luften utanför det stora fönstret vid sidan af predikstolen. Hon har frestat på att förströ sig med allehanda små ting. Men så börjar hon tänka på Gud igen, hon knäpper ihop händerna oah föresätter sig att bara tänka på Gud och på ingenting annat. Och hon ser rakt framför sig på frälsarens kors.

Och från det gyllene korset med gyllene törnekrona dragas hennes blickar upp mot det hvita hvalfvet. Hon ser inga fläckar och sprickor, hon ser det renaste hvita. Och det är högt och härligt som himlahvalfvet.

Och med ens blir hon så helt fångad in i det stora hvita, att allt det, som förut lockat hennes ögon och tankar, sjunker undan och försvinner. Det hvita är öfverallt, det är tätt omkring henne, som stora mjuka moln, och det lyfter henne uppåt allt högre och

högre. — — — Öfver det hvita är det hvitaste hvita och öfver det hvitaste hvita är det skinande hvita. Och långt inne i det skinande hvita skimrar det som af änglavingar. Och mellan de skimrande änglavingarna glänsar fram en strålande strimma af ljusaste ljus. — — — Änglabarnen flyga framför Guds ansikte och se in i himlens härlighet. — Den som vore ett änglabarn där uppe i det skinande hvita, den som kunde fånga en enda glimt af Gud — — — Allt högre lyftes hon genom den hvita oändligheten, allt närmare Gud — — —

Orgelns toner brusa genom kyrkan, någon rör vid hennes arm och säger: »Sjung nu med i din psalmbok».

Hon ser sig omkring med en känsla af besvikenhet — det stora hvita är borta, framför henne reser sig den fläckiga, sprickiga muren i sin kala ödslighet. Hon öppnar sin psalmbok och bläddrar utan att tänka. Nyss var hon så nära att få se Gud, och nu är hon nere på jorden igen.

*   *   *

Många gånger sedan drömmer hon det hvita. Och inte bara i kyrkan. Ibland när hon ber till Gud och inte kan hitta ord, när hon ligger tyst med händerna för ögonen och väntar, kommer det hvita omkring henne. Ibland kan det komma midt i natten, då hon vaknar och månen lyser in med en vit strimma öfver golfvet, och alla sofva omkring henne och hon ligger ensam vaken och ser på den hvita strimman.

Hon talar med ingen om det hvita. Hon har en obestämd känsla af att ord skulle jaga det bort. Det hvita, det är inte likt något annat, det är inte glädt och jublande och det är inte heller sorgligt. När det kommer, viker det glada och jublande bort, det sorgliga sjunker undan och försvinner. Tyst och stilla kommer det hvita, och det är så stort, att man försvinner i det. Och det är vackert, vackrare fins inte i världen.

Hon är ett barn, och hon drömmer ännu det hvita.

En gång kommer det till henne större och vackrare än någonsin förut. Det är en vinterkväll. Snön ligger rik och barmhärtig öfver all jorden grå. Och träden stå i rimfrost, hvarenda gren, hvarenda liten kvist glänsar och skimrar af små stjärnor. Och öfver den hvitskimrande jorden hvälfver sig det oändliga himlahvälfvet med sina millioners millioner strålande stjärnor. Det är stjärnor öfverallt i kväll, inte bara i himlen, utan också på jorden.

Det är som om någon där uppe i stjärnornas strålande rymder hade tyckt synd om den gråa jorden och gripit med gifmilda händer bland de skimrande ljusen och kastat ned. — — —

Hon har smugit sig ut ensam, det vore inte nog att sitta där uppe i det mörka rummet med ansiktet mot rutan. Hon står där ute under träden och ser upp mot stjärnorna. Det är så högtidligt tyst omkring henne, där finns ingen gren, som prasslar, ingen fågel, som kvittrar, jorden är kysst till ro och hvila i hvita drömmar.

Öfver hennes hufvud äro stjärnor och under hennes fötter äro stjärnor. Det är som om jorden hade försunnit, hon står midt inne i en strålande ljusvärd. Med öppna ögon drömmer hon sig in i himlens härlighet och fångar i sin barnasjäl en glimt af Gud. — —

Hon är ett barn, och hon drömmer ännu det hvita.

Men livvets färger äro så många. Snart nog komma de brokiga drömmarna med sin oro och brännande längtan.

Ännu en gång skall hon drömma det hvita, och drömma hvitare än hon drömde under kyrkans hvita hvalf, hvitare än under himlahvalfvet, drömma sig så in i det hvita, att hon aldrig mer skall vakna till jordefärger. — — —

Salig den, som drömmer det hvita.

Eugenie Beskow.

De kvinliga telegrafisternas pensionsfråga.

Den vid telegrafverkets stationer anställda personalen är pensionsberättigad vid uppnådda 95 sammanräknade lefnads- och tjänsteår eller med andra ord, då 25 år antagits såsom normalålder för inträde i pensionskassan, vid fyllda 60 års ålder. Genom att efter antagandet till ordinarie inbetala pensionsafgifter jämväl för den tid före 25 års ålder man tjänstgjort i telegrafien eller annat statens verk kan man något minska pensionsåldern.

Det nu föreliggande förslaget till ändring i dessa stadganden afser, att kvinlig telegrafist som *antingen* lider af sjukdom af sådan beskaffenhet, att fortsatt tjänstgöring skulle menligt inverka på hälsan och därigenom antagligen förkorta hennes återstående livslängd *eller ock* är i följd af sjukdom, vanförhet eller lyte oförmögen att fullgöra sin tjänst, skall, därest ingen utsikt finnas därtill, att tjänsteinnehafvaren vidare blifver fullt tjänstbar, vara berättigad att erhålla pension vid en lefnadsålder, som är högst fem år lägre än den eljest för hennes pensionering bestämda.

För att förstå frågans behandling bör man erinra sig, att pensionerna betalas af telegrafverkets pensionsinrättning, hvars medel hufvudsakligen anskaffas genom inbetalningar af tjänstemännen under tjänstetiden, medan dock staten till pensionsinrättningen lämnar årligt understöd. Förvaltningen af pensionskassan omhänderhafves af en direktion af fem ledamöter, hvaraf k. maj:t utser två och telegrafpersonalen genom sina fullmäktige tre. Dessa fullmäktige utses och sammanträda i regel hvar tredje år och representera kassans hufvudmän, med beslutanderätt i frågor rörande kassan, men hvilkas beslut kräfva k. maj:ts godkännande, så snart frågan är af större vikt. Före k. maj:ts beslut i dylika frågor afgifvas utlåtan den öfver besluten såväl af direktionen som telegrafstyrelsen.

I nu ifrågavarande ärende beslöto 1892 års fullmäktige att en utredning borde ske, hvarefter 1895 och 1898 års fullmäktige för sin del beslöto ett stadgande lika med det ofvananförda, hvarjämte fullmäktige vid ett urtima möte, där denna fråga formelt icke kunde afgöras, uttalade sig för samma mening. Samtliga dessa fullmäktiges beslut voro enhälliga. Fullmäktige voro 2 kvinnliga samt 8 och i ett fall 9 manliga delägare i kassan. Det år 1895 fattade beslutet afstyrktes af direktionen och telegrafstyrelsen samt blef icke af k. maj:t stadfäst. Det år 1898 fattade beslutet är äfven afstyrkt af direktionen och telegrafstyrelsen men är ännu icke af k. maj:t pröfvadt.

Det väsentligaste skälet emot förslaget utgöres i direktionens — denna gång med tre röster mot två dikterade — utlåtande i ärendet af den uppfattningen, att pensionskassans tillgångar icke medgifva den ökning i utgifter som förslagets genomförande skulle förorsaka. Därest samtliga kvinnliga telegrafister skulle kunna och vilja på grund af anförda stadgande blifva pensionerade vid 55 i stället för 60 års ålder, skulle pensionskassans årliga utgifter ökas med öfver 30,000 kronor, hvartill komma de under fem år bortfallande pensionsafgifterna för dessa pensionärer. Medgifvande att dessa siffror äro fantastiska, finner likväl direktionen att — hur önskvärdt förslaget än må vara ur de synpunkter, som icke beröra pensionsinrättningen — dock antagligen så många kvinnliga telegrafister skulle begagna sig af det nya stadgandet, att kostnaden blefve för dryg. Direktionen anser nämligen att telegraf- och telefon-tjänstgöringen är så ansträngande, att det icke kunde uppstå någon stor svårighet att anskaffa det nödiga läkarebetyget.

Detta direktionens skäl är ju värdt all uppmärksamhet. Emel-

lertid hafva naturligtvis kassans medlemmar lika väl som direktionen beaktat den ekonomiska sidan af saken från kassans synpunkt och anse de sig helt säkert såsom minst lika goda domare i frågan som direktionen. Den af delägarne representerade meningen uttryckes i följande tankegång. Pensionsinrättningen synes icke kunna afvisa framträdande nya pensionsbehof, hvilkas förefintlighet måste erkännas, genom att ådagalägga, att pensionskassans för handen varande inkomster icke räcka till att bestrida de kostnader, som för deras tillgodoseende skulle uppstå. Det åligger, för att detta afvisande skall vara afgörande, inrättningens målsmän att utreda, huruvida icke nya inkomstkällor kunde för ändamålet anskaffas. Det lär icke vara principiellt hållbart, att anse de synpunkter, som göra den föreslagna sjuklighetspensioneringen önskvärd, icke beröra pensionsinrättningen. Denna är nämligen icke en privataffär utan ett med statens begifvande och understöd anordnad medel för att möjliggöra nödig omsättning af den mänskliga arbetskraften utan att beröfva de i statens tjänst utslitna arbetarna nödig bärgning.

De medel kassans delägare närmast tänkt sig skola kunna disponeras för det afsedda ändamålet äro en del af det statsbidrag som nu utgår för de delägare, hvilka vid kassans bildande redan uppnått så hög ålder, att man icke rimligen kunde af dem fordra pensionsafgifter för hela deras föregående tjänstetid. Om en del af detta statsbidrag finge fortfarande påräknas, sedan det för sitt ursprungliga ändamål icke längre tages i anspråk, vore hela faran för pensionskassan afvärd. Och anse sig delägarne kunna hysa grundade förhoppningar härom, då ju en icke längre tjänsteduglig personals afskedstagande lär ligga minst lika mycket i statens som i tjänstepersonalens intresse. I sista hand hade man att tillgripa en höjning af pensionsafgifterna, hvilka emellertid redan äro så höga, att ytterligare stegring icke gärna bör påräknas.

Denna fråga om afgifterna och kassans tillgångar är emellertid en kinkig stridspunkt, där det emellertid icke torde kunna vid objektivet bedömande förnekas, att de kvinliga telegrafisternas ställning är den starkare. Förhållandet är, att när pensionskassan grundades, förutsattes, att vid befordran, med ty åtföljande högre aflöning och högre pensionsbelopp äfven skulle utgå fulla pensionsafgifter för den vunna förbättringen i aflöningen, så att den befordrade äfven för sin genom befordringen vunna ökning i pension betalt procentvis lika mycket som den obefordrade för sin lägre pension. Snart visade sig emellertid denna anordning blifva för betungande för de befor-

drade och man ändrade helt lugnt stadgandet till deras fördel, så att afgifterna ej skulle stiga alltför högt; och man vidtog denna ändring — som för kassan betydde bra mycket mera än nu föreslagna ändring — utan allt för noggrannt räknande, om kassans tillgångar det medgäfve.* Då nu den kvinliga personalen icke har befordringsrätt, i det hela den kvinliga tjänstekåren tillhör samma tjänstegrad, vann tydligen härigenom den manliga delen af kåren en betydande fördel utan att en motsvarande fördel bereddades den kvinliga. Och på tal om kvinnans mindre gynnade ställning är det ännu en sak som anföres. Kvinna som ingår äktenskap skiljes utan vidare från sin befattning utan att återfå något af sina inbetalda pensionsavgifter.

Att af dessa omständigheter motiveras icke blott ett moraliskt utan äfven ett rättsligt kraf enligt pensionsinrättningens grunder från de kvinliga telegrafisternas sida på en förbättring af deras ställning inom pensionsinrättningen, är ju oförnekligt. Å andra sidan har på allvar däremot gjorts gällande, att män och kvinnor icke böra vara likställda i en pensionsinrättning, därför att kvinnans medellifslängd enligt allmän statistisk erfarenhet är högre än mannens. Huruvida detta inom den kroppsarbetande klassen helt naturliga förhållande äfven gäller inom de öfriga samhällsklasserna och särskildt, huruvida det gäller när mannen och kvinnan ställas under lika arbetsförhållanden, är ju emellertid en alldeles öppen fråga.

Utöfver nu relaterade skäl för och emot det ifrågavarande förslaget om möjlighet till sjukpensionering, hafva äfven ett par andra, om ock icke officiellt, anförts. För förslaget har med hänsyn till den nuvarande äldre gruppen bland de kvinliga telegrafisterna anförts, att deras ställning under senare åren i så oerhörd grad försvårats. Till deras telegrafarbete har, utan all ersättning eller för undantagsfall mot en löjligt liten sådan, kommit ett mångdubbelt större och tyngre arbete med rikstelefonen, förenadt stundom med en betydande utsträckning i arbetstid till och med till nätterna. Då de inträdt i telegrafverket under helt andra förhållanden och under dessa förhållanden ägnat staten sin arbetsdugligaste tid, anser man, att staten borde bereda dem möjlighet att, när deras krafter icke längre stå bi mot de oupphörligt och hänsynslöst ökade fordringarna, draga sig tillbaka utan hårda bekymmer för sin bärning.

Å andra sidan anföres häremot, att just dessa förhållanden ådagalägga, att det är telegrafverket eller staten genom telegrafverket som bör bära den tunga, som genom förslaget i fråga skulle

öfverflyttas på en alldeles oskyldig part, telegrafpersonalens gemensamma, väsentligen af denna personal underhållna pensionskassa.

Som man finner, upprepas således äfven i detta fall den gamla erfarenheten, att det icke blott är oenighet om målet utan äfven oenighet om medlen till målet, som kan verka hämmande på utvecklingens gång. Ofvanstående redogörelse för hvad i ärendet förkommit torde vara tillräcklig för den, som vill bilda sig en mening i frågan.

Anders Hemming.

Litteratur.

Dagsländor af *Mari Mihi*.

Man läser första historien, »En septembersaga», i denna novellsamling och känner sig tämligen oberörd. Det är en nutids-skiss efter den vanliga schablonen: modern blaserad fin-de-siècle-världsman, djupt anlagd, vitklädd ung flicka, som världsmannen ägnar en hopplös kärlek o. s. v. Dylika septembersagor med litet olika variationer har man hört förut. Så tittar man i slutet på boken och råkar på berättelsen »Världens rikaste man». Äfven här bjuds man just inte på något nytt, redan på August Blanche och konsorters tid visste romanförfattarna att berätta om gamla fattiga notarier, som i en hast blefvo stenrika och herrar till ståtliga herresäten och obegränsade summor i räntor och värdepapper.

Hvem vet, kanske sådant händer i verkligheten. Möter man det i dikten runkar man dock på hufvudet och undrar om det kan vara sannt. Men i fråga om sagor är det inte så mycket på *hvad* som berättas utan *hur* det berättas det kommer an. Och det ligger något i själfva tonfallet hos Mari Mihi, som fångslar och ger en lust att höra mer, och så vänder man om bladen och börjar om därifrån man först utgått, och så inträffar det märkvärdiga att man går igenom alla styckena i samlingen, något som inte alltid är fallet med novellhäften, och läser det ena efter det andra med olika fördeladt, men aldrig bristande intresse.

Ämnena, som förf. rör sig med, äro också mångskiftande som färgerna på sländans vingar. Än är det barndomsminnen med svenskt motiv, som i »Bara en hundracka», än en medeltids-hjälte-dikt, »Sire Raymond de Janboisy», i François Coppées stil, så en brefskiss från Finland, med små fina landskapstafior ritade i kanten, eller en liten bit medeltidsstämning med god historisk färg, som »Drottning Blanka» och »När Visby föll». Därefter träffar man

en anderseniad, »Sagan om ljuset», stearinljuset från Liljeholmen, som likt alla andra världens ljus brann och lyste en stund, för att slockna — och glömmas —. »Hvad lifvet ger» är just inte mycket: barndomskurtis, balkurtis och en trygg insegling i äkten-skapets hamn, naturligtvis med en annan än ungdomsflamman i släptåg. Stämmingsbitar finnas där också, sådana äro »Tröst» och »Stjärnan som slocknar», reflexioner öfver tiden, lifvet och förgängelsen, men med en hoppets och evighetens tanke på djupet, och sist men ej minst, ett blad ur reseskissboken »I Nowo Djewitschj Monostir», ett vackert minne från ett besök i »det mörkaste Ryssland».

Ja, detta var hela svärmen, jag tror de äro alla räknade. Kanske dessa små »Dagsländor», efter hvad det vackra inledningskapitlet blygsamt frambåller, ej komma att upplefva mer än några korta timmars dans i solskenet, men den hand, som släppt ut dem i världen, har dock, därpå kan man ej taga miste, rätta greppet att fånga in nya bevingade tankeväsen, väsen som väl äro efemära till sin natur, men äga lif och färg och därför ej riskera att glömmas i och med förintelsen.

L. D.

Föreningsmeddelanden.

Fru Ellen Ankarswärds jordfästning ägde rum den 14 december kl. 3 e. m. i Klara kyrka. För att bevisa Förbundets vice ordförande den sista hederstjänsten hade en stor mängd af ledamöter i Förbundets styrelser och komitéer samlats å Förbundets byrå, hvarifrån de i samlad grupp begäfvö sig till kyrkan, där begrafningen försiggick. Efter den enkla men gripande akten, vid hvilken intet skriftetal förekom, fördes kistan till Klara kyrkas grafkapell för att följande dag nedsättas i familjgrafven å Nya kyrkogården.

Bären bar, utom en blomstergård från den afidnas son, endast en enda dekoration från Fredrika-Bremer-Förbundet och Föreningen Handarbetets vänner gemensamt. Denna minnesgård från de samfund, där fru Ellen Ankarsvärd så länge och välsignelserikt verkat, bestod af praktfulla cykasblad, sammanbundna af hvita band, på hvilka lästes följande inskriptioner:

Från Fredrika-Bremer-Förbundet: *Varmt hjärta, klar blick, god vilja skapa verk, som aldrig glömmas.* Från Handarbetets vänner: *Ehuru borta du är, ditt minne skall lefva inom det samfund, där du så länge trofast har verkat.*

Utom dessa kransar hvilade vid katafalken endast tvenne andra: en från Svenska kvinnornas nationalförbund samt en från sällskapet Nya Idun.

*

I stället för blommor till fru Ankarswärds stoft har den afidnas minne hedrats genom öfverlämnande af följande gåfvor till Fredrika-Bremer-Förbundets sjukvårdskomité för befrämjandet af bildandet af sjuk-

vårdsföreningar å landsbygden: från bokkomitén 35 kr., från medlemmar af Förbundet 38 kr. från styrelsen för Stockholms läsesalong 60 kr. och från fru E. Lind af Hageby 100 kr.

*

En skrifvelse från Norsk kvindesagsforening har med anledning af fru Ellen Ankarswärds bortgång ingått till Förbundet med följande lydelse:

Til Fredrika-Bremer-Förbundet!

I fölelsen af det store tab arbeidet for landets kvinder lider ved fru Ankarswärds bortgang, beder »Norsk Kvindesagsforening» om at udtale for Eder sin varme deltagelse i sorgen — i dyb årefrygt for den dödets minde.

Randi Blehr,

t. f. formand i N. K. F.

Ragnfrid Löchen,

medlem i N. K. F.

*

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier.

För år 1899 finnas till ansökan följande stipendier:

300 kronor för universitets- eller högskolestudier (fritt stipendium).

300 kronor för högre utbildning i mejerihandtering (fritt stipendium).

360 kronor för elev vid folkskolelärarinneseminariet (Stockholms stipendium).

360 kronor för utbildning till lärarinna i kvinlig slöjd (Östergötlands stipendium).

360 kronor för kvinna med elementarskolbildning, som vill genomgå högre sjukvårdskurs (Malmöhus stipendium).

270 kronor för kurs vid Tekniska skolan i Stockholm (Södermanlands stipendium).

240 kronor för genomgående af högre sjukvårdskurs.

240 kronor för utbildning till lärarinna i huslig ekonomi (Vesterbottens stipendier).

180 kronor för kvinna med elementarskolebildning, som vill genomgå högre sjukvårdskurs (Vermlands stipendium).

180 kronor för utbildning till lärarinna i huslig ekonomi (Örebro stipendium).

180 kronor för utbildning till lärarinna i huslig ekonomi (Kristinastads stipendium).

Stipendieansökningar skola innan 15 februari insändas till Fredrika-Bremer-Förbundets stipendiekomité, Stockholm, åtföljda af präst-, läkare- och andra betyg, som kunna styrka sökandens kompetens. För rätt att söka länsstipendium fordras intyg att sökande är och vid tiden för ansökningens inlämnande under 2 år varit mantalsskrifven inom det län hvarifrån stipendiet sökes.

*

En skrifvelse till landsortspressen rörande val af kvinnliga ledamöter i skolråd och fattigvårdsstyrelser har nyligen utsändts af Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse.

Från skilda håll.

En **gradualafhandling** med titeln »Sveriges förhållande till Danmark 1788—89» försvarades den 15 december å Uppsala universitet af fl. lic. *Lydia Wahlström*.

*

Docenten Elsa Eschelssons disputationafhandling »Om begreppet gåfva enligt svensk rätt» är föremål för en sympatisk recension af signaturen E. T. (professor Ernst Trygger) i senaste häftet af den ansedda skandinaviska facktidningen »Tidskrift for Retsvidenskab».

»Man hade väntat sig», säger recensenten bl. a., »såsom författare af en afhandling i detta ämne någon i juridiskt författareskap mångpröfvad rättslärd, men detta jäfvas af titelbladet. Författaren debuterar med denna afhandling och, hvad som ännu mera förvånar, debutanten är en kvinna, Sveriges första kvinnliga jurist».

Förf. säges visa prof på egenskaper, som för en jurist äro af särdeles stort värde. »Noggrannhet och finhet i iakttagelsen, skärpa och smak vid det iakttagnas bedömande». Själfva kärnan af afhandlingen anser recensenten alltigenom bära spår af originell uppfattning. »Förf. har tagit sig väl till vara för den frestelse, för hvilken så mången dukat under, att köpa framställningens lätthet och behag med att offra dess djup och grundlighet».

Recensionen avslutas med följande ord: »Så mycket är dock säkert, att förf. genom detta sitt första arbete på det otvetydigaste ådagalagt, att de svåraste juridiska spörsmål kunna med stor framgång behandlas af en kvinnlig jurist. Då förf. vänder sig till mera konkreta rättsfrågor, kommer utan tvifvel äfven praxis att däraf skörda de bästa frukter.»

*

En **ny veckotidning**, »*Hemtrefnad*», praktisk tidning för kvinnan, kommer att startas på nyåret. Företaget har på uppdrag af Fredrika-Bremer-Förbundet förberedts af fruarna *Julia Jolin* och *Amanda Kerfstedt*, som därefter med sig förenat fröken *Clara Montelius*, fru *Naemi Ramstedt* och fröken *Stina Quint* till styrelse för tidningen, i hvilken styrelse Fredrika-Bremer-Förbundet som sina representanter insatt fröken *Olga Tengström* och fröken *Caroline Wahrolin*. Redaktör är fru *Nanna Wallensteen*. Såväl på grund af det billiga priset, 1: 50 för år, som därigenom att den vänder sig särskildt till de inom hemmet arbetande kvinnorna, kommer säkert den nya tidningen att inom den periodiska litteraturen fylla en plats, som hittills varit tom, och nå spridning i vida kretsar.

Slutreplik.

Det referat öfver »Landskvindesagsmötet i Bergen» förliden sommar som en svensk deltagare, fru Ann Margret Holmgren, haft godheten till, sända Dagny till införande i dess 13:de häfte har, som bekant, gifvit anledning till ett replikskifte mellan artikelns författare och en viss Euphrosyne, som å sin mans vägnar inlagt en tämligen skarp protest mot fru Holmgrens framställning i synnerhet af den norska rösträtts saken. Vi kunna visserligen ej i allt underskrifva fru Holmgrens väl optimistiska uppfattning af de politiska förhållandena i vårt norska grannland och särskildt synes det oss, att hon ej gör full rättvisa åt de rösträttsförmåner svensk kvinna faktiskt äger, men vi våga på samma gång påstå, att fru Holmgrens och alla andra svenska kvinnors fosterlandssinne är höjdt öfver allt tvifvel, hvarför ingen af oss kan ta åt sig de anklagelser som Euphrosyne i sin mans namn i sin s. k. »erinran»*) utslungar mot sina landsmaninnor.

Red. har nu åter emottagit »några små erinringar» från samma håll med anledning af fru Holmgrens svar**). Men som fru Euphrosyne i sin insändare gör allt för vidlyftiga utvikningar från det ursprungliga ämnet, kunna vi ej upptaga tidskriftens utrymme med att införa skrifvelsen i sin helhet. För att emellertid visa att fru Euphrosynes man, trots den dåliga tanke han hyser om den svenska kvinnans fosterlandskänsla, ej är alldeles utan sympati för våra medborgerliga kraf, meddelas här slutklämmen af hans resonnemang. »I förtroende kan jag säga eder», heter det, »att min man, likväl under ett villkor, skulle hellre vilja gifva allmän rösträtt åt *kvinnan* än åt dessa okunniga och förvillade *arbetare*, af hvilka redan nu de som äga rösträtt låta såsom boskap föra sig till valurnan; ty, säger han, kvinnorna hafva dock *samvete* och *förnuft*, när man talar till dem.»

Villkoret är naturligtvis att vi skola bibehålla vår svenskhet.

Låtande sålunda herr(?) Euphrosyne behålla sista ordet, förklara vi härmed diskussionen afslutad.

Red.

*) Se häft. 14.

**) Se häft. 17.

Böcker för barn och ungdom julen 1898.

Från Fredrika-Bremer-Förbundets Bokkomité.

Vi och de värnlösa. Några tankar af *Zach. Topelius*.
Pris: 65 öre.

Det är genom Sylviaföreningens i Helsingfors försorg, som dessa — vi skulle vilja säga — *strödda* tankar efter författarens död blifvit samlade och utgifna till förmån för nämnda förening, i hvilken också många barn äro medlemmar.

Dessa tankar äro dock icke alltid riktade på barnen utan kanske fastner på deras uppfostrare. Men den grundtanke, som genomgår hela boken är så enkel och lättfattlig, att hvarje vanligt barn öfver tolf år bör kunna förstå den.

Författaren kämpar ej här så mycket för barmhärtigheten, hur lifligt han än framhåller djurskyddsföreningarnas berättigande. Det är *rättvisan mot alla* han strider för. Och han är viss, att denna stormakt en gång skall segra, men endast på det villkor, att både gamla och unga börja kämpa emot den likgiltighet och de traditionella vanor och tänkesätt, hvilka utgöra grunden för de orättvisor, som dagligen begås mot både människor, djur och växter.

För att väcka äfven barnens plikt känsla och motverka den själfviska bristen på intresse för andras ve och väl böra föräldrarna, enligt författarens mening, se till, att barnen hafva någon särskild varelse, som de kalla *sin egen*, att vårda, skydda och ansvara för, må vara till att börja med blott en kattunge. För denna skyddslingsidé talar han varmt och hjärtevinnande samt berättar flera vackra små episoder ur barnavärlden om barn och deras skyddslingar. På sista sidan i boken kallar författaren sig själf »ett utslitet verktyg i ideernas tjänst». Men fint och säkert inristar dock detta verktyg äfven denna gång i de ungas hjärtan tankar och ideer, om hvilka vi skola hoppas, att de sent blifva fullt utplånade.

Till häst genom Ryssland. Af *Valdemar Langlet*. Illustr.
af *Alex. Langlet*. Pris 75 öre.

Föga rikhaltig är den litteratur, genom hvilken vi hittills fått göra någon närmare bekantskap med ryska folket, dess karaktär

och dess lefnadssätt. Vi omfatta därför med både intresse och tacksamhet det tillfälle, som här bjuds, att vid vår aftonlampa få följa en ung, begåfvad svensk man på en färd genom vårt stora grannland i öster.

Det är författaren själf, som till häst tillryggalägger den lilla nätta sträckan af omkring 200 mil öfver de vida stäpperna och sedan ända fram till Petersburg. Mången gång är han nästan uppgifven af trötthet under denna färd, så ock hans kosackhäst, den ädle Zachaulock, men oss, sina följeslagare, tröttnar han aldrig. Med oförminskadt nöje lyssna vi från början till slut till allt hvad han förtäljer; och vi få därunder allt mer och mer intresse för det vida ryska riket och dess af naturen så fromsinta och godmodiga folk.

Vid resans begynnelse få vi vara med om ett mycket intressant besök i Leo Tolstojs sommarhem och där taga del af några den gamle tänkarens originella ideer. Och längre fram få vi också med ett alldeles särskildt nöje blicka in i de donska kosackernas hem och arbetslif. Den kække ryttaren gör näml. ett ganska grundligt besök hos dessa. Han tar rent af för en tid tjänst som dräng i en kosackfamilj för att riktigt kunna komma åt att studera folket och dess seder.

Ja, boken är i sanning rolig och underhållande allt igenom och lämnar det intryck, att författaren med opartisk, lefnadsfrisk och på samma gång allvarlig blick sett sig omkring i det »stora, rika och dock så fattiga Ryssland».

Tafel ur Sveriges historia. Ett bildergalleri af fosterländska, historiska personligheter, framställda efter berömda konstnärers tafel, efter kopparstick, teckningar, etsningar o. s. v. Med kort, upplysande text af *Otto Sjögren*. Pris 10 kr.

Den idé, som ligger till grund för denna samling, är tvifvelsutan mycket god: hvad barnen genom åskådning inhemta, det blir mer lefvande för dem, än det som blott berättas, det blir dem kärare och sitter säkrare kvar i minnet. Men det är skada, att denna idé här till sitt utförande ingalunda är genomgående lyckad. I en tid, då man såväl i fråga om illustrationer som om annat hyllar den grundsatsen, att för barnen är blott det bästa godt nog; då man anser skönhets sinnets tidiga uppfostran vara någonting viktigt, kan det ej anses lämpligt att bredvid det myckna af värde, som finnes i föreliggande samling, äfven intaga en hel del underhaltiga saker (såsom t. ex. den både misstecknade och i kostymer och miljö mycket ohistoriska »Maria Eleonora, begrätande Gustaf Adolf» efter en litografi från 1850-talet; samme konung har ock blifvit mindre väl behandlad i en modern teckning). Att till illustration öfver Gustaf III taga en ganska klen afbildning af en *tablå* vid teaterfesten 1882 är ju ock rätt besynnerligt. Den sista planschen — framställande den nuvarande kungliga familjen — är förunderligt misslyckad. — Bland det mest värdefulla i samlingen äro de samtida ryttareporträtten af Carl X och Carl XI; man hade gärna kunnat medtaga äfven något

af David von Krafft's Carl XII:s porträtt samt för öfrigt ännu flere af samtida konstnärer utförda porträtt af konungar och framstående personligheter. Samlingen är ju ämnad »ej blot till Lyst», och det finns få saker, som på ett så lätt och behagligt sätt gifva så mycken behållning i fråga om väckandet och utbildandet af den historiska uppfattningen beträffande skilda epoker, deras kultur och föreställningssätt, som åskådandet af bilder från gångna perioder, däri konstnärer skildrat sin egen tid, dess människor och händelser.

Att samlingen, trots de nämnda bristerna, innesluter mycket af värde och intresse, bör ju rättvisligen framhållas.

Med Nansen på 86° 14'. Mina minnen från den norska polar-expeditionen af *Hjalmar Johansen*. Öfversättning från norskan. Pris 7 kronor.

Detta arbete hör till dem, som ehuru ej skrifna för de unga, likväl af dem kunna läsas med både nytta och nöje. Berättelsen är underhållande, men kan naturligtvis ej väcka ett så lifligt intresse som Nansens redogörelse för de äfventyr förf. till föreliggande bok delade med honom under färden öfver Polarhafvet 1893—96. Man läser likväl med mycket nöje de lifliga skildringarna, och vi rekommendera därför boken för ungdom öfver 14 år.

Från Ryssland. Historiska skildringar af *J. C. von Hofsten*. II. Katarina II:s tid. Pris 2: 50.

De historiska bilder fröken Hofsten i år utgifvit, äro en fortsättning af den föregående jul under samma titel utgifna skildringen af Peter den stores tidevarf. I detta arbete är det några mycket intressanta teckningar från Katarina II:s tid, som bjudas oss. Katarina själf är naturligvis medelpunkten i framställningen, men kring henne har förf. grupperat några af de personer, hvilka stodo henne närmast, bland andra hennes gemål, den olycklige Peter III, hennes son Paul, gunstlingen Gregor Potemkin m. fl., alla tecknade med klara och lifliga färger.

Liksom Peter den stores biografi vittnar äfven framställningen af Katarina II om, att förf. är mycket hemmastadd inom det område, på hvilket hon rör sig, och att hon ej sparat något möda för att få teckningen af den berömda kejsarinnan så fullständig som möjligt. Med riktig uppfattning af hvad som gör skildringen af en personlighet lefvande och åskådlig har förf. sökt att belysa Katarinas karaktär och de många skiftningarna i hennes lynne genom en mängd karaktäristiska anekdoter och har därigenom lyckats att få fram en liffull och ganska helgjuten bild, såväl af den imponerande kejsarinnan som af den intressanta, högt begåfvade kvinnan. Denna bild saknar ej skuggor, men de äro ditsatta med så lätt hand som möjligt. Kanske framstår till följd däraf den Katarina, som fröken Hofsten skildrat, i något ljusare dager än den verkliga, men man måste komma i håg, att bilden är tecknad hufvudsakligen för de unga, och att de mörka sidorna af Katarinas karaktär ej äro af den art, att de af dem kunna uppfattas.

Fröken Hofstens nya bok är i hög grad underhållande och instruktiv. Skulle vi gifva företräde åt någon af de förträffliga skildringarna, vore det kanske åt den, som har till öfverskrift Peter III, och hvaruti den statshvälfning skildras, genom hvilken kronan öfverflyttas från Peters till Katarinas hufvud. Den adertonåriga furstinnan Daschkovs djärfva ingripande i det stora tsarrikets öden är särdeles roligt och liffullt berättadt.

Boken passar för både gamla och unga. Vi rekommendera den på det varmaste och hoppas, att den måtte finna vägen till rätt många hem.

Arbetet prydes af två vackra porträtt, ett af Katarina och ett af Stanislaus Poniatovsky.

En kajsares öde af Herbert Hayens. Från engelskan af Ebba Nordenadler. Pris 2: 25.

En kajsares öde tilldrager sig i Mexico under fransmännens herravälde och är en autobiografi af en yngling, Francisco Vincent, hvars familj tillhör det nationella partiet. Boken börjar med hans försök att befria sin fader, som fransmännen kastat i fängelse, därför att denne skyddat och hjälpt på flykten en af kajsarens fiender. Sonen lyckas rädda fadren, som dock kort därpå dör af de sår han erhållit i striden. Den unge mannen slår sig nu ihop med några andra ynglingar, hvilka narrade därtill af en förrädare, söka att öfverrumpla och tillfångataga kajsaren. Förslaget misslyckas, Francisco blir sårad och föres till en hacienda i grannskapet, där han vårdas af ägarens vackra dotter Clara, i hvilken han förälskar sig.

Då hans sår blifvit läkt, beger han sig ånyo ut i striden, blir uppfångad af fransmännen, flyr till general Diaz, gripes af en röfvar höfding, är med ett ord ute för alla möjliga spännande äfventyr Slutligen deltagar han i Pueblas stormning och är närvarande vid Queretaros fall, till följd af hvilket Maximilian förlorar sin krona

Begagnande sig af Juarez vänskap för hans fader, söker Francisco, som *quand même* känner sympati för Maximilians ädla karaktär och ridderliga väsen, att förmå diktatorn till mildhet mot sin besegrade fiende, och när detta försök misslyckas, gör han med ett par unga vänner upp en plan att med prinsessan Salm-Salms hjälp bereda kajsaren tillfälle till flykt. Äfven denna plan går om intet, och nu följer skildringen af sorgspelet i Queretaro, Maximilians och hans tvenne förnämsta anhängares arkebusering.

Sedan det inbördes kriget afstannat, återvänder Francisco till haciendan, gifter sig med Donna Clara och slår sig till ro efter de af inbördeskrigets fador fördyrade ungdomsåren.

Boken erbjuder, som man ser, en serie af spännande äfventyr och kommer säkert att högeligen intressera ungdom om 14—15 år. Något större värde som historisk lektyr torde den ej hafva, och åtskilliga inadvartenser förekomma, såsom t. ex. då kajsarinnan Charlotta betecknas såsom en prinsessa af huset Orléans m. m.

Åtskilliga anmärkningar kunde också göras mot öfversättningen, som dock i allmänhet är ledig.

Jägaren. Illustrerad nordisk halfårsskrift, utgifven af *Hugo Samzelius*. Pris 5 kr. för hel årgång.

Jägaren innehåller en mängd underhållande berättelser om jakter från skilda trakter, meddelade af de mest framstående jägare från Sverige, Norge, Danmark och Finland. Här förekommer dessutom stämmingsfulla naturhistoriska skisser om djurlifvet i Norden, trefliga notiser af mycket omväxlande innehåll, biografier af framstående sportsmän och djurvänner, jämte mycket annat, som vi här ej kunna upppepa. Tidskriften har först och främst gjort till sin uppgift, att utbreda kärlek till naturen och att inskräpa nödvändigheten af behärskning och ädelmod under jaktens utöfvande. Detta sträfvande är väl förtjänt af deltagande och sympati, och vi anse falla därför tidskriften på det varmaste åt manlig ungdom öfver 14 år. Vi rekommendera den äfven för flickor, ty den vänder sig ej uteslutande till fackmän och är utan tvifvel en både sund och underhållande läsning för alla, som älska naturen och det friska, glada lifvet ute i skog och mark.

Utgifvaren har till medarbetare framstående förmågor, hvilkas namn äro en borgen för innehålllets gedigenhet. Talrika illustrationer af utmärkt beskaffenhet pryda boken.

Kapten Corcorans äfventyr af *A. Assolant*. Pris 3 kronor.

Den franske kaptens äfventyr äro mycket omväxlande och äfven underhållande, men på samma gång fantastiska och i hög grad osannolika. Händelserna tilldraga sig i Indien, vid utbrottet af det stora upproret mot engelsmännen 1857. Kapten Corcoran blir, efter att hafva utfört storartade bedrifter i strider mot engelsmännen, konung i maratternas rike och inför där en representativ författning. Men hans välvilja missförstås, och trött på människors otacksamhet och orättrådighet, begifver han sig med sin hustru och några vänner i en styrbar ballong, som går med en hastighet af 150 mil i timmen, till en öde ö, där han sedan lefver ett idylliskt lif. Sina djärfva bedrifter utför han med hjälp af en tigrinna, som har nästan mera förstånd än en vanlig människa, och efter hvad förf. försäkrar, mera framstående moraliska egenskaper än en sådan. Ej blott denna tigrinna utan hela hennes släkte utmärker sig, enligt hans åsikt, för högsinhet och ädelmod. Tigrinnan, som heter Louison, gissar hvad som skett under hennes frånvaro, hon tänker och drar slutsatser, hon anropar himlen om rättvisa m. m.

Osannolika äro således detaljerna i allmänhet utan all fråga, men något, som kan anses speciellt olämpligt för ungdom, förekommer ej. För vår del anse vi, att en berättelse kan vara tilltalande, om den än är fantastisk, men tilldragelser, som äro baserade på verkligheten och ej tillhöra sagans område, måste ligga inom möjlighetens gränser för att kunna väcka intresse och deltagande.

Öfverfallet på nybyggena. Berättelse om indianhöfdingen »kung Filips» strider mot de hvita, af *Edw. S. Ellis*. Öfversättning från engelskan af *H. Östberg*. Pris 3 kronor.

Hvad innehållet beträffar, skiljer sig naturligtvis detta arbete föga från sina talrika föregångare. Som vanligt handlar berättelsen om nattliga öfverfall, äfventyrliga vandringar genom de stora, tysta skogarna, hvilka vimla af osynliga fiender, om gamla gränsjägare, hos hvilka lifvet i skogarna och bland indianerna utvecklat en nästan öfvernaturlig skarpsinnighet, om ädla röda krigare, hvilka storsinnadt skänka sina hvita fångar friheten m. m. Men händelserna äro skildrade med långt större måttfullhet, än som brukar vara fallet i de s. k. indianböckerna. Förf. beskriver ej med förkärlek och i de minsta detaljer alla de grymheter och de råa och obehagliga scener, som äro oskiljaktiga från indiankrigen. Detta gör ej boken mindre intressant; tvärtom framträda bilderna klarare och blifva mera åskådliga därigenom, att en del biomständigheter blifvit behandlade med mindre utförlighet. Att för öfrigt intet saknas af det, som förlänar de berättelser, hvilka handla om indianer och deras strider med de hvita, den oemotståndliga tjuskraft de i allmänhet utöfva på ungdom, framgår af hvad som här ofvan blifvit sagdt om innehållet.

Boken torde bäst passa för ungdom mellan 12—15 år.

Spöket på floden. Berättelse från nybyggarlifvet i Kentucky, af *Edw. S. Ellis*. Öfversättning från engelskan af *D:r P. Hallström*. Pris 3 kronor.

Hvad som här ofvan blifvit sagdt om »Öfverfallet på nybyggena» af samma förf., gäller äfven i hufvudsak om detta arbete, hvilket dock till innehåll och komposition torde vara något svagare än det förstnämnda.

I förbigående vilja vi nämna, att här ej är fråga om någon spökhistoria. »Spöket» är en båt, hvars segel, som består af ett gammalt lakan, så skrämmer ej blott infödingarna, utan äfven en gammal vidskeplig gränsjägare, att han i detsamma tror sig se ett öfvernaturligt väsen.

Rekommenderas för barn från 12—15 år.

Regulatorerna i Arkansas. Af *Friedrich Gerstäcker*. Öfversatt och bearbetad från tyskan. Pris: 3 kr.

Regulatorer kallades ett sällskap af hemlig polis, som bildades i Arkansas på 1830-talet i syfte att upptäcka och bestraffa brottslingar. Och vi se i slutet af den brottmålshistoria vi här anmäla, att detta sällskap med ganska mycken grymhet tillämpade lynchlagen. Det är emellertid ej egentligen regulatorerna, som äro hjältarna i denna roman, utan i stället de bofvar, som slutligen af dem blifva bestraffade. Den vidrigaste bland dessa är en, särskildt af alla kvinnor tillbedd, metodistpräst, hvilken på samma gång är både tjuf, mördare och förförare. Beskrifningen på dennes och hans

kamraters råa tal och ohyggliga gärningar gör ett i hög grad osmakligt intryck.

Hur en bok af detta slag kommit att höra till *ungdomens bibliotek* kunna vi ej fatta. För äldre människor kan det ju kanske i psykologiskt hänseende vara af något intresse att studera skurkar och förbrytare; men att de unga inbjudas att fylla sin fantasi med all möjlig uselhet torde ej lända till att skydda, utan i stället till att grumla den sinnets och känslornas renhet, som vi väl alla önska, att de unga så länge som möjligt måtte få behålla.

En *dålig* bok kan ju Regulatorerna ej kallas, då det onda verkliga framhålles som ondt och får sitt följdriktiga straff, liksom det goda får sin belöning. Vi vilja blott varna föräldrar för att allt för tidigt sätta boken i de ungas händer.

Sjöröfvarens testamente af R. L. Stevenson. Pris 3 kronor.

På bokens titelblad läsa vi ett tillkännagifvande om, att mer än 200,000 exemplar af originalet till denna bok blifvit tryckta. Detta borde nu visserligen vara ett talande bevis både för bokens förträfflighet och för dess stora popularitet bland den engelska ungdomen. Hvad bokens värde angår, äro vi ej af samma åsikt som den engelska publiken. Däremot hysa vi intet tvifvel om dess förmåga att roa ungdom på 14—15 år, ty den öfverflödar af de mest spännande, märkvärdiga och hemska äfventyr. I ett papper, som hittas bland en gammal sjöröfvares kvarlätenskap, finnes en antydning om, att en stor skatt blifvit nedgräfd på en obodd ö. Detta papper faller på ett märkvärdigt sätt i händerna på en engelsk godsägare, hvilken utrustar ett fartyg och i sällskap med en vän och ett par tjänare begifver sig af för att söka skatten. Besättningen på fartyget utgöres, squiren ovetande, af sjöröfvarens forna kamrater. Dessa äro män, hvilka begått alla de illgärningar mänsklig elakhet kan upptänka, och hvilka ej rygga tillbaka för något brott, af hvad art det än vara må. De uppgöra en plan att döda squiren och hans vänner för att sedan bemäktiga sig skatten, hvars förekomst de känna till, ehuru de ej veta, hvar den blifvit död. Genom lyckliga tillfälligheter och en ung gosses mod och sinnesnärvaro omintetgöras deras brottsliga afsikter, dock ej utan blodsutgjutelse, strid och lidande för alla parter, och den oerhörda skatten faller slutligen i squirens händer.

Med sina många ohyggliga scener och rafflande skildringar är »Sjöröfvarens testamente» en, om ock måhända rolig, dock ingalunda nyttig läsning för ungdom. För vår manliga ungdom isynnerhet, hvilken ej alltid utmärker sig för alltför stor finkänslighet, torde en bok som denna kunna anses för rent af skadlig.

Guldklippan af E. Glanville. Äfventyrsroman. Pris 3 kronor.

Att gossar och flickor af så godt som alla åldrar äro roade af att läsa om märkvärdiga äfventyr och djärfva bragder, är en gammal erfarenhet, och det är både önskvärdt och berättigadt, att

deras smak i det hänseendet blir tillfredsställd. Olyckligtvis är innehållet i flertalet af de många äfventyrsböcker, som årligen utkomma, af den beskaffenhet, att det uppjagar de ungas fantasi i stället för att gifva den en sund näring och förskämmer deras smak i stället för att odla den. »Guldklippan» är intet undantag från denna i det närmaste allmänna regel. Den är dessutom i både litterärt och estetiskt hänseende underhållig. Knappt ett försök till karaktärsteckning är gjordt, och de personer förf. presenterar för sina läsare äro alltför formlösa för att väcka intresse och sympati. Händelserna äro ofta i hög grad osannolika och utmärka sig för sin brist på estetisk måttfullhet. Förf. söker framför allt att väcka och underhålla intresset genom scener af storartad hemskhet. Ehuru synnerligen stora ansträngningar blifvit gjorda för att göra berättelsen så spännande som möjligt, är den likväl stundom så uttänd, att den verkar tröttande. Det är troligt, att bland de unga finnas många, hvilka skulle vara roade af de vilda scener, som skildras i »Guldklippan», men vi hoppas, att det stora flertalet har smak nog att föredraga böcker af ett finare och mer tilltalande innehåll. Vi kunna ej annat än afråda föräldrar från att lämna denna bok i sina barns händer.

Gösta Svärdfält och Båtsman Vågghals, en bok för pojkar af *Hugo Falk*. Med 8 helsidesplanscher. Pris kart. 2: 75.

Denna bok är en berättelse om en ung gosse, Gösta Svärdfält, som finner skollifvet odrägligt och därför en vacker dag företager en rymning, hvilken rymning till följd af oförutsedda omständigheter får en oväntad utsträckning, enär han blir upptagen på ett engelskt fartyg, destineradt till Japan. Hans ständiga följeslagare på denna resa är en svensk sjöbuss i engelsk tjänst, båtsman Vågghals, utrustad med ofantliga kroppskrafter, ett okufligt mod och en hängifven vänskap för unge Gösta. Sedan de landstigit i Japan, mötas de af en mängd faror och äfventyr och lyckas slutligen befria en ung engelsk miss, som med sin far är deras medfånge. Mr Morgan har rest till Japan för att söka reda på en hans familj tillhörig skatt, som af jesuiterna blifvit nedgräfd någonstädes på en ö. Han ger vid sin död Gösta och Vågghals i uppdrag att hjälpa hans dotter i hennes forskningar, hvilka efter många fruktlösa försök ändtligen krönas med framgång, hvarpå Gösta, f. d. sjätteklassist, återvänder hem med en samling dyrbara juveler och Vågghals med tillräckligt pengar för att köpa sig en gård i Bohuslän.

Boken är lättläst och underhållande och torde säkerligen komma att med spändt intresse läsas af den publik, till hvilken den vänder sig. Ett par anmärkningar skulle vi vilja göra. Förf., som tydligen bär afsky för lärare, hvilka fordra rätta svar på läxans frågor, har med en viss skadeglädje betonat Göstas rättighet att komma undan följderna af sin vårdslöshet. Vi hoppas dock, att de flesta af bokens unge läsare skola i sitt stilla sinne gifva läraren rätt. Den andra anmärkningen gäller den massa slangord, som förekommer

uti bokens annars väl behandlade språk. Ord sådana som »jolvig», »glammig», »kymig», »kulamang», »sinkabirum», »ha det tjockt» etc., för att icke tala om det oundvikliga »lifvadt» och »kilig», äro ju verkligen vanprydande, och förf. själf måtte haft en känsla däraf, då han säger, att »Gösta hade ett större förråd af vulgära ordstäf än nödigt var».

Boken kan med nöje läsas af ungdom, helst pojkar, från 14 år.

Jagt- och äfventyrsskildringar, samlade af *L. Sundström*. Häft. 1—2 å 60 öre.

Af dessa jakt- och äfventyrsskildringar äro ännu endast de två första häftena utkomna. Det torde därför vara förhastadt att redan nu fälla ett bestämdt omdöme om dessa berättelser, som föra oss »från Nova Zemblas fjäll till Ceylons brända dalar» och som nog torde intressera äldre gossar.

Mot de redan utkomna häftena torde den anmärkningen med fog kunna göras, att skildringarna äro stundom rätt, illa valda, så t. ex. den ganska osmakliga »*En vildsvinsgalts lefnadshistoria, berättad af honom själf*».

Jakt- och skepparhistorier hafva visserligen en gång för alla fått ett slags prerogativ på att ej behöfva hålla sig strikt till sanningen, men den andra af »småhistorierna» i första häftet, torde dock i osannolikhet öfverskrida det tillåtnas gränser. Den skildrar en strid mellan en jätteorm och en tiger på Ceylon, och härvid bör anmärkas, att om det också skulle ligga inom möjlighetens område, att en jätteorm på sätt här beskrifves skulle kunna döda och uppsluka en tiger, hvilket dock torde få betvivlas, är hela historien likväl orimlig, enär enligt meddelande af en person, som längre tid vistats på Ceylon — tigrar alls icke finnas på denna ö.

Denna anmärkning är så mycket mer berättigad, som förläggaren i sin anmälan särskildt påpekar, att »*utgifvaren vil valet af innehållet strängt hållit sig till verklighetsskildringar, om dessa också ofta varit spännande nog!*»

Illustrationerna äro fint utförda och språket vördadt.

Rika kusin. Berättelse för unga flickor af *L. T. Meade*. Pris 2 kronor.

Rika kusin är en ung flicka, vid namn Elisabeth Cunningham. Hon bor hos sin fattige morbror, en gammal opraktisk poet, och hans tre döttrar. De äldsta af dessa döttrar äro i hög grad själfviska och kärlekslösa mot sin gamle far. Den yngsta, Patience, är däremot så uppoftande och osjälfvisk som möjligt, därtill är hon söt och vacker. Som resällskap åt fru Forrester (en faster till »rika kusin») kommer hon en gång till Skottland och gör där bekantskap med en ung och förnäm man, mr Stanhope. De unga älska hvarandra, men fru Forrester intrigerar på ett mycket klumpigt sätt mot Patience, i hopp om att Elisabeth skall vinna mr Stanhope. Men Elisabeth är lika god som hon är rik, och fastän hon själf

synes hysa varma känslor för mr Stanhope, styr hon allt till det bästa, d. v. s. hon förenar Patience och mr Stanhope. Hon är också mycket frikostig mot sin fattige morbror, poeten, som slutligen får förläggare till sitt stora arbete, också detta genom Elisabeth.

Då denna lilla roman förekommer i ett »bibliotek för barn och ungdom», utstyrd i den välkända gula uniformen med röd rygg, frukta vi, att den kommer att gifvas bort som barnbok, hvilket den ingalunda är, utan, som redan ofvan blifvit sagdt, en roman, som kan läsas af 16—18 års unga flickor.

Hvardagslif af *Runa*. Pris inb. 2: 50.

Det hvardagslif här är fråga om lefves hufvudsakligen uppe i en prästgård i Helsingland. Där få vi göra bekantskap med den strängt allvarlige kyrkoherden och hans blida hustru samt deras barn, Erik, som snart dör, Kurt, Anna och Eva. Det är om dessa senares öden och utveckling berättelsen rör sig. Som en slags inledning få vi först vara med om barnens lekar, under hvilka deras olika karaktärer framträda. Den trotsige Kurt blir snart student och skall afgöra sitt val af lefnadsyrke. Redan då går det hett till mellan far och son. Anna är en till det yttre stel och sluten flicka, som bär inom sig varma känslor men sällan visar dem. Lilla Eva är hemmets solstråle.

I det landtliga hemmet uppträder nu den unga och förnäma Dagmar Rencrona, som skall konfirmeras tillsammans med Anna. Prästgårdsbarnen och hon bli goda vänner, och kring Kurts och Dagmars kärlek vänder sig en god del af boken. Dagmar är — så synes det åtminstone — en yttlig flicka, som leker med Kurt. Denne blir snart en framstående författare och tidningsman, men då han känner sig besviken på Dagmar, kastar han sig ut i ett världsligt lif. Kurts vän och kamrat, den på en gång allvarlige och frisinade Henning Svennius (bokens hjälte, åtminstone i den meningen, att han troligen realiserat förf:s ideal) har under ferierna vistats i prästgården och vunnit allas hjärtan — främst Annas, hvilken känslor han dock ej delar. Hon har svåra strider att genomgå. Hon ägnar sig emellertid åt studier och blir folkskollärarinna. Lyckans hjul vänder sig dock för den rike baron Rencrona; fattigdom inträder, och Dagmar blir lärarinna. Hon blir snart en ödmjuk och förändrad människa; hon återser Kurt, och allt slutar godt och väl. På helt annat sätt finner Anna sin lycka, nämligen i pliktuppfyllelse. Svennius, som nu blifvit professor, väljer Annas unga syster Eva till sin brud. Ovillkorligen finner man, att Eva är bra enformig och utvecklad, men då professorn ej tycker detta, så är ju allt godt. Att den ensamma Anna hunnit längst i personlig och djup utveckling kan ej nekas.

Hvardagslif är en bok med utpräglad religiös karaktär, en tendensbok. Förf. visar oss hur bokens hjältar och hjälttinnor strida, kämpa och falla, men åter resa sig och till sist nå fram till ett kristet tros-lif. Böcker af denna art lida ofta brist på verklig karak-

tärsteckning, men med glädje göra vi förf. den rättvisan, att hon ärligt försökt och ofta lyckats att teckna verkliga människor. Hon har ock varit så frisinnad och rättvis, att hon ej lagt all rätt på den ena sidan och all orätt på den andra, så t. ex. i striden mellan far och son. Att hon likväl ibland bjuder på schablonmessiga teckningar kan ej nekas, i synnerhet då det gäller den friherrliga familjen och händelsernas anordning.

Boken passar för ungdom från 16 år.

Om »Tordenskjold» och Anne Serinne. Två historier af *Nordahl Rolfsen*. Öfversatta af *J. C. v. Hofsten*. Pris 1: 75.

Om någon på grund af bokens titel tror, att vi här hafva att göra med »historisk läsning», så är detta ett misstag. »Tordenskjold» är icke sjöhjälten utan en diakonissa, och Anne Serinne är icke någon förnäm dam utan en gammal tjänarinna. Förf. säger, att dessa berättelser handla om barn och barnavänner; han borde också hafva sagt att de äro skrifna för barn och barnavänner, och vi tro nästan främst för de senare. Det hvilat något af allvar, trovärdighet och friskhet öfver dessa berättelser, hvarigenom de så fördelaktigt skilja sig från det myckna onaturliga och osunda, som bjudes vår ungdom. Det är rörande att läsa om den gamla diakonissan, hon som alltid vårdar sådana sjuka, där det gäller att brottas med döden. Och det är både vackert och lustigt att läsa om, huru den lille sjuke Kristen narrar henne att berätta långa historier, hon som eljest var så ordkarg. Och huru svider det ej i henne, då den lille ligger och längtar efter sin mor, fastän »Tordenskjold» skänkt honom hela sitt varma hjärtas kärlek. Hon visste, att när mor kom, då var det slut för henne. Gossens mor kom till sjukhuset, men också hon som sjuk. »Tordenskjold» vårdar dem bägge, men dukar under och dör.

Anne Serinne är ungefär af samma skrot och korn, men mera humoristisk och munter. För ungdom från 12 år.

Två berättelser af Franz Hoffman. I. Bortom hafvet. II. Pröfvad trohet. Öfversättning af Henning Wendell. Pris 2: 25.

Med nöje hafva vi sett, att två små berättelser af den af ung och gammal kände och värderade författaren Franz Hoffman blifvit öfversatta till svenskan. De äro väl och roligt berättade och innehålla många goda, moraliska lärdomar. Kanske äro de något väl tendentiösa för vår tid, som till och med i barnböckerna vill se en viss realism. Den, som förtjänar motgång, förföljes i hvad han än må taga sig till af den envisaste otur, och den gode kommer i hvarje ögonblick genom en nästan underbar skickelse i tillfälle att visa den ädlaste själfuppoffring och den mest hjärtevinnande godhet. Men berättelserna äro, som ofvan är sagdt, trots detta, mycket underhållande. Den första handlar om en ung gosse, som öfverger föräldrahemmet och begifver sig till Amerika, där han får kämpa en tung kamp för sin tillvaro. Slutligen återvänder han förädlad

och ångerfull till det goda hem han en gång lämnade i vredes mod och blir de gamla föräldrarnas glädje och stöd.

Den andra handlar om en ung gosse, som med sin blinda mor kommer till Sydamerika. Den betryckta modern och sonen få hjälp af en ädel man, som gossen sedan med uppoffrande trohet och hängifvenhet tjänar, och hvilken han med risk för sitt eget lif flere gånger räddar ur öfverhängande lifsfara. Hans välgörare befinnes vara hans farbror, som sedan frikostigt belönar hans trohet.

Vi rekommendera den lilla boken för barn omkring 11—12 år, för hvilka den bör blifva en både roande och förädlande läsning.

Stora, vida världen af *Elizabeth Wetherell*. Fri öfversättning och bearbetning från engelskan af Hedda Anderson. Pris 4 kr.

Många torde de barn vara, som läst denna bok på engelska, och säkert har den på de flesta gjort ett starkt intryck. Bokens hjältinna, Ellen Montgomery, är en liten amerikansk flicka, som tidigt blir skild från sin innerligt älskade mor och kommer ut i stora, vida världen. Hon röner där både kärlek och hårdhet, men på det hela taget är hon så god och älskvärd, att hon smyger sig in i mångas hjärtan, och särskildt i tvenne familjer blir hon en solstråle. Bokens stora värde ligger icke alls i några spännande händelser, utan uti karaktärsteckningen, samt däri, att den är genomträngd utaf en sund och allvarlig, religiöst sedlig ande utan att på minsta sätt vara inskränkt eller surmulen. Ellen skildras ingalunda såsom ett felfritt idealbarn, utan såsom rikt begåfvad, men ganska häftig, och hennes kamp mot sina fel framställs enkelt och öfvertygande, så att barnen kunna känna igen sig.

Det är en glädje att se, huru väl boken är öfversatt — den har förut utkommit i ett par underhaltiga öfversättningar — och bearbetad med bevarande af det väsentliga i innehållet och med fin blick för hvad som intresserar barnen. En bok sådan som denna är en verklig vinst för barnlitteraturen och uppväger ensam många af de öfversatta flickpensionsberättelser, som pläga likna hvarandra och ofta icke kvarlämna något stärkande intryck.

Lämpar sig för barn från 11 års ålder.

Hårt mot hårdt af *Mary E. Wilkins*. Öfversättning från engelskan af *Matilda Langlet*. Pris 2 kr.

En intressant och väl skriven bok, full af psykologiska drag och fina naturstämmingar, men en fullständig roman och såsom sådan *icke* fallande inom barn- och ungdomslitteraturens område. Karaktärerna äro skarpt och väl tecknade, om man ock måste anmärka, att en sådan samling af styfsinta, hårdnackade personligheter är tämligen ovanlig inom en enda liten by.

Öfversättningen är, som man kan vänta af namnet *Matilda Langlet*, synnerligen god.

I lifvets vår af *Martha Eitner*. Inb. Pris 4 kr.

De tre berättelserna i denna bok äro troligen afsedda för unga flickor, ty de äro både romantiska, högstämnda och sentimentala och innehålla därjämte mycken erotik. I den första berättelsen göra vi bekantskap med några förnåma tyska familjer. Fru v. Besser uppfostrar sina unga sondöttrar, Ada och Herta. Den förra är berättelsens hjältinna. Hon hyser gammal tillgifvenhet för sin barndomsvän, löjtnant Kurt von Dalberg, men älskar grefve Werner Kronegk från det ögonblick hon får se honom. Grefven är änkring och har en liten dotter, Elsa, som genast förklarar, att hon vill ha tant Ada till sin nya mamma. Detta upprepar hon berättelsen igenom vid alla tillfällen. Ada gifter sig emellertid med barndomsvännen Kurt, då hon ej tror, att grefven älskar henne. Kurt blir likväl snart dödligt sårad i det nyligen utbrutna kriget, och lilla Elsa får efter ett par år den efterlängtade tant Ada till sin nya mamma.

»Fru Milas skyddsling» är en ung flicka, Ellen, kallad Lilla Svart-hufvud. Hon har tidigt förlorat sin mor, och hennes far, major von Wertheim, skänker all sin kärlek och tillgifvenhet åt sin ende son, en ung löjtnant. Den stackars Ellen, som har ett mycket varmt hjärta, är därjämte trotsig och obändig; hon uppfostras hos främmande människor, och vi göra hennes bekantskap i en öfverjägmästares familj. Här finnes en ung flicka, som verkar mycket uppriskande genom sitt muntra humör. Till jägmästarens familj kommer den ädla fru Mila von Serjanowska på besök. Hon vinner allas hjärtan; med sitt lugn och sitt sympatiska väsen får hon ett mycket lyckligt inflytande på den trotsiga Ellen. Fru Mila är änka och har haft en mycket vacker och romantisk kärlekshistoria, som hon skriftligen meddelar åt den unga Ellen. Fru Mila inbjuder Svarthufvud till sitt slott, och där blir hon efter åtskilliga genomgångna svårigheter förlofvad med fru Milas bror, den ädle Benno. I denna berättelse spelar hunden Rollo ungefär samma roll som lilla Elsa i den föregående: att sammanföra de älskande.

Den sista berättelsen, »Kung Tule», är otvivelaktigt den mest fängslande. Den gamla fru von Warburg berättar skriftligen sitt lifs skiftande öden för sin unga dotterdotter. Då mormor var ung, hette hon Meta Hellwig och blef tidigt föräldralös. Hon kom då ut i världen som lärarinna hos familjen von Siegroth. — Här träffar hon sin Kung Tule, fru von Siegroths bror Uno. De unga älska hvarandra, men fru von S. påminner sin bror om, att deras döda far bestämt Otilie von Hennig till hans brud; om han ej uppfyllde denna önskan skulle hans far ej få ro i sin graf. Familjen von Warburg har dessutom ekonomiska förpliktelser mot Otilies familj. Meta hör detta samtal och lämnar sin plats. Uno gifter sig snart med den af fadern utsedda flickan, men blir naturligtvis snart änkring. Efter 10 års skillnassa återse Kung Tule och Meta hvarandra, och allt blir godt. Men endast en kort tid få de njuta af sin lycka. Kung Tule dör helt hastigt. I berättelsen förekomma åtskilliga bipersoner, som äro ganska roligt och humoristiskt tecknade.

Då ungdom kan smälta mycket af romantik och sentimentalitet, och då därjämte genom boken går ett varmt religiöst drag, så kan den ju läsas af unga flickor som prof på tysk ungdomslitteratur.

Evelyn Sharp: Min första termin i skolan. Mary H. Debenham: Hvad vindarna berättade. Pris 2: 25.

S. k. pensionshistorier ha alltid stått högt i kurs hos skolflickor. De älska att återfinna något af sitt eget lif i dessa böcker. Ännu ha högst få författare slagit sig på att skildra svenskt skollif, så att hvad de unga få af skolskildringar är vanligen utländskt — oftast engelskt. En orsak härtill torde nog vara, att det naturligen är lifvet i helpensionerna, som lämnar bästa stoffet till de så högt skattade historierna, och helpensioner äro ju hos oss en icke mycket vanlig skolart. Skildringar af det främmande skollifvet kan ju för de unga, på samma gång som det är roligt, äga ett visst kulturhistoriskt berättigande, så därom är ju intet ondt att säga. Men i de engelska pensionshistorierna ha vi hittills påträffat en sådan samling af små bofvar, som spinna ihop de rysligaste intriger, att vi helst önska, att våra svenska barn befrias från dylika böcker.

»Min första termin i skolan» är likväl icke någon sådan bohistoria, utan skildrar på ett mycket roligt och humoristiskt sätt den unga Beckys lif i en helpension. Visserligen är Becky på förhand öfvertygad om, att föreståndarinnan är förskräcklig, och så får hon snart veta, att det anses opassande för en skolflicka »att lägga i dagen några ömmare känslor för dem, som makten hafva». Men trots allt detta, hyser hon mycket snart vänskapliga känslor för föreståndarinnan.

Becky är en frisk och hurtig flicka, som hittills endast haft sin bror till lekkamrat — denne bror, som föraktar henne djupt för det hon är flicka. Hon finner därför sina nya kamraters ömhetsbetygelser, hemlighetsmakeri, skvaller m. m. högst underligt. — I pensionen finnes en ung lärarinna, som undervisar i kriaskrifning; hon uppmanar sina elever att låta »den egna personligheten» lysa fram i hvad de skrifva. Resultatet af denna uppmaning blir några krior, som äro dråpliga att läsa. Lärarinnan afstod för framtiden från liknande uppmaningar. Beckys goda vän Madge Smith skall tillbringa jullofvet i Beckys hem. Hennes bror Jack rasar öfver att en främmande flicka skall komma till dem — men slutar med att alldeles försumma den stackars Becky och endast vara till för Madge. Becky är förtviflad men blir likväl tröstad, då Jack efter Madges afresa förklarar: »Det finnes i alla fall ingen, som går upp mot dig». Då är Becky åter solsken.

»Hvad vindarna berättade» är på långt när icke så roligt som skolhistorierna. Deras berättelser äro tämligen enformiga och långdragna.

Boken torde passa för flickor från 14 år.

Klöfverbladet af *T. Combe*. Andra delen. Pris inb. 2 kr.

I denna bok få vi en skildring af lifvet i en fransk helpension. Äfven denna studie kan för svenska barn vara både nöjsam och lärorik. Pensionen heter *Bonne-Grâce*, och dess föreståndarinna säger redan på första sidan: »Kunde vi nu få ett sådant resultat af den vårdade uppfostran vi gifva så många unga flickor, att pensionen förtjänade ett så förtjusande namn». Föreståndarinnan har med detta sitt yttrande liksom stämplat sin pension: de unga få »en vårdad uppfostran», de få öfva sig i dygd och moral samt i »*tenue et manières*». Den af alla eleverna så varmt älskade fröken *Octavia* säger på ett ställe vid början af en *soirée*: »Ni äro visst icke hitkomna för att roa er, utan för att lära er skick och seder».

»Klöfverbladet» är fortsättning på en för några år sedan utkommen bok af samma namn, och vi återfinna här den muntra och oförfärad *Ferdine*, som gör sitt inträde i pensionen. Hennes karaktärsutveckling är mycket väl skildrad. Hon frestas alls icke till fåfänga af ytliga kamrater, men det är för henne en mycket hård nöt att knäcka, då det gäller att visa vänlighet mot den rika men mycket ensamma och olyckliga *Louise Miserlet*. Hon misstänkes nämligen för att vara egennyttig och att vilja draga fördel af *Louises* rikedom. Vi återfinna äfven *Ferdines* gode vän, den unge *Simon*, som ingalunda är lika karaktärsfast som hans lilla väninna, utan blir smickrad af några fåfänga flickors uppmärksamhet och blir en tid en yttlig snobb. Allt slutar dock väl. Boken har att bjuda på många roliga episoder i pensionslifvet och torde komma att med nöje och intresse läsas af barn från 14 år.

Öfversättningen är i allmänhet god, men följer här och hvar originalet alltför troget i spåren, så att språket ibland är stelt och osvenskt.

En julhistoria af *Charles Dickens*. Ny öfversättning af *Ernst Lundqvist*. Med illustrationer. Pris häft 1: 50, inb. 2: 25.

Lilla Nellys historia af *Charles Dickens*. Öfversättning från engelskan. Pris 2: 75.

Dessa tvenne böcker af *Charles Dickens* torde vara tillräckligt bekanta i original. Vi inskränka oss därför till att nämna, att »*En julhistoria*» är synnerligen väl öfversatt och lämpar sig till högläsning i julens familjekrets.

»*Lilla Nellys historia*» är bland *Norstedt & Söners Ungdomsböcker* den 47:de boken och är en liten vacker berättelse om den milda och ljufva *Nell*, som offrar sig för sin gamle, brutne morfader. Den godmodige, otymplige, redbare gossen *Kit* är uppfriskande att läsa om. De öfriga figurerna med sin engelska humor hoppas vi skola kunna uppfattas af svenska barn, men äro ej alls säkra därpå.

Boken lämpar sig för 12—14-åringar.

Barnkorståget, berättelse för ungdom af *Carl Ewald*. Pris 3 kronor.

Ehuru vi endast flyktigt läst igenom denna bok, tveka vi icke att säga, att den är en af de finaste och konstnärligast skrifna ungdomsböckerna, som vi sett bland detta års publikationer. Carl Ewald är också en i sitt hemland Danmark högt uppburen författare. Boken innehåller en gripande och i kulturhistoriskt afseende synnerligen väl gjord skildring af det sorgliga »barnkorståget». Händelserna gruppera sig kring den stolta borgfrun på Hohenfels och hennes båda barn. Teckningarna äro synnerligen fina och öfversättningen särdeles god.

Passar för ungdom från 14 år.

Klaröga. En amerikansk flickas historia. Berättelse för ungdom af *Susan Coolidge*. Öfversatt af *E. Silfverstolpe*. Pris 2 kr.

Vi läsa på titelbladet, att den lilla boken är afsedd för ungdom, men enligt vår åsikt torde den ej passa för barn öfver 12 år. Berättelsen är mycket enkel. Den handlar om en liten flicka, som af sina skolkamrater kallas Eyebright (Klaröga). Hon lefver ett gladt och lyckligt lif i sitt hem och roar sig på barns vanliga vis med allehanda lekar och upptåg i sällskap med vänner och kamrater. Men olyckor och motgångar infinna sig. Eyebrights mor dör. Kort därefter förlorar hennes far allt hvad han äger och flyttar med sin lilla flicka till en obebodd ö. Med gladt mod och en för hennes ålder ovanlig praktisk förmåga sköter Eyebright hushållet, ty hennes far har ej råd att hålla någon tjänarinna. Men olyckan förföljer den ensamma familjen. Eyebrights far omkommer under en storm, men genom en underbar ödets skickelse kastas en gammal vän till Eyebrights far, under samma storm skeppsbruten i land på ön. Han tar hand om den lilla flickan, som hos honom får ett lyckligt och godt hem.

Händelserna äro lifligt och bra berättade. Vi kunna emellertid ej underlåta att påpeka en stilistisk osmaklighet, som förekommer i boken. Vid en utfärd, som en skolföreståndarinna företager med sina elever till en s. k. shakerkoloni, berömmar en lärarinna den goda mat, som där bjudes dem. En syster svarar, »att de försökte att göra allt så godt och smakligt, att Herren själf skulle kunnat äta däraf». Lärarinnan svarar, »att så borde alla människor tänka, då de lagade mat, så skulle det inte förekomma så mycken osund föda, som åstadkomme alla möjliga sjukdomar». Lyckligtvis är denna värtalighetsblomma enastående, och vi rekommendera den lilla boken för barn mellan 10—12 år.

Det var en gång. Sagor för små och stora af *Helena Nyblom*. Andra samlingen. Med illustrationer af Thyra Kleen. Pris 3: 00. Första samlingen af dessa sagor utkom för ett år sedan och utgjorde en värdefull julgåfva både för små och stora i familjen, icke minst för de senare. Den nya samlingen, som innehåller nio

sagor, torde nog med otålig längtan motses af barnen, hvilka redan af »Syster Jenny» fått höra namnen på en del af dem. De blifva ej heller svikna i sina förhoppningar att få fina och roliga sagor. Särskildt torde de tilltalas af sagan om »Hur Misse föll i onåd», samt »Calle Glader» och »Ja och Nej». I sin helhet förefaller oss den andra samlingen dock icke jämbördig med den första, åtminstone hvad sagor för stora beträffar finnes det ingen, som går upp mot åtskilliga i förra samlingen, så genomdallrade af den finaste poesi. De små torde däremot ännu bättre förstå de nya sagorna. Språket är vackert och fint, illustrationerna, isynnerhet en del, tilltalande.

Passar för alla dem, som fått första samlingen, och för många andra barn af 9—11 års ålder.

Bland sippor och blad. Berättelser för barn. Af *Anna Rosén*. Med illustrationer af Jenny Nyström-Stoopendahl. Pris 1 kr.

Sex lärorika, söta små berättelser — ja, kanske nästan allt för söta för nutidens barn ha vi här att bjuda på. Vi tro, att de betydligt skulle hafva vunnit på att vara något mindre sentimentala. Barn i allmänhet sentera ej det sköna i t. ex. följande passus: 'Hvem är den lilla flickan Rut har med sig?' hviskade blomorna, då Anna Lisa böjde sig öfver dem för att inandas vällukten och beundra deras harmoniska färger. 'Hvem är hon?', sporde parkens lummiga träd. Långt, långt ut genom de böljande sädesfälten gick en undran, hvem den lilla nykomlingen var. Fåglarna i parken visste det. 'Hon är en rosenknopp, som vår Rut', sjöngo de till svar.»

Den märkliga nykomlingen var emellertid blott en vanlig liten flicka från Stockholm, som kommit för att hälsa på en kusin på landet. Hvarför hon skulle bli föremål för en sådan undran och beundran af hela den omgifvande naturen är svårt att fatta. Önskligt vore också, att författarinnan i sin nästa bok ville använda ett barnsligare språk, ifall själfva motivet, liksom här, är fullt barnsligt. Att t. ex. tala om för små 8—10-åriga barn, för hvilka boken tycks vara afsedd, att »farmors lugna lif snart skulle komma att krusas af en ny och lefnadsyr strömfåra» torde ej vara att begripeligt för barnen uttrycka den enkla händelsen, att farmor skulle taga till sig en liten gosse.

Den lilla berättelsen *Examen* kunna vi dock framhålla såsom friskt och bra återgifven.

»**Förgjordade söner.**» Af *Arny Le Fleuvre*. Öfversättning från engelskan af Xelly.

En liten faderlös flicka blir af sin döende moder testamente-rad till sin morbror, samt efter moderns död till honom afsänd med sin sköterska. Den gamle ungarlen känner sig till att börja med högst generad af den oväntade presenten, men småningom vinner lilla Milly hela hans hjärta och gör sig alldeles outhärlig som hans sällskap. Ej underligt, ty Milly är i sanning en högst intagande

liten person. Visserligen är hon något lillgammal till följd af att hon jämt umgås med endast gammalt folk, men ovanligt rolig och näpen är hon i alla fall.

SjälF kan Milly ännu inte läsa, men allt hvad hennes sköterska läser och berättar för henne, tar hon emot med begärlighet och omsätter det i lifvet på sitt eget naiva sätt genom att leka de händelser, som förekomma i berättelserna. Historien om den förlorade sonen har isynnerhet gripit henne. Och hennes omedvetet rörande sätt att alltsom oftast tillämpa denna berättelse gör slutligen ett så djupt intryck på hennes morbror, att han därigenom blir en helt ny människa, utan att den lilla näpna och originella predikanten har någon aning om sin andel i hans omvändelse.

Bokens besynnerliga titel kommer däraf, att den lilla hjältinnan, som ännu ej är fullt hemmastadd i språket, brukar säga *förgjordad* i stället för förlorad. Vi hoppas, att denna mindre lämpliga titel dock ej skall afskräcka någon mamma eller pappa ifrån att köpa denna verkligt goda och roliga lilla barnbok åt sin 10—12 åriga gosse eller flicka.

Öfversättaren har visserligen ej alltid lyckats att få språket så naivt, som det naiva innehållet kräfer, men svenskan är i alla fall fullt oklanderlig.

Gyllene sagor från när och fjärran. Samlade af *Axel A. E. Eriksson*. Pris 2 kronor.

De »gyllene sagorna» äro hämtade från många olika länder och folk. Det stora flertalet är folksagor, men några äro skrifna af moderna författare, såsom Jules le Maître, Fernand Bessier, Louis de Gramont, Edouard Laboulaye, Emile Souvestre m. fl. De äga kanske ej våra gamla folksagors enkelhet och fägring, men många af dem äro särdeles fina och meddela under sagans fantastiska form mången djup tanke och minnesvärd lärdom. Öfver flere af dem hvilas dessutom en tilltalande poetisk stämning. Vi skulle vilja göra den anmärkningen, att några äro kanske väl fantastiska, och att stilen på ett och annat ställe saknar den enkelhet och naivitet, som bör utmärka sagostilen. Illustrationerna äro ovanligt fula och delvis otydliga. Som boken är mycket rolig, rekommendera vi den för barn om 10—12 år, för hvilka den bör blifva en särdeles välkommen julklapp.

Luve Lulls sagor. Visor och berättelser för barn af *Anna M. Roos*. Med 10 illustrationer. Pris 2: 50.

Denna nya barnbok af författarinnan till »Lilla Elnas sagor» och »I Hvitavall» kunna vi varmt rekommendera. Den innehåller både berättelser och visor och t. o. m. en sånglek. Berättelserna äro enkla, roliga och fina, visorna lättfattliga och barnsliga med ett par undantag såsom visan om »Prinsessan med den gyllne sländan», hvilken går vida öfver den åldersklass, för hvilken boken är afsedd. Den längsta af berättelserna, »Sagan om kung Adimenors söner», för-

stås kanske bäst af litet större barn. Bland de öfriga anteckna vi särskildt den fina och vackra inledningen, som omtalar, hvem Luve Lull är, med den däri infätade täcka visan, den roliga »Lergubben», »Fyra små på Kinneholm» — en humoristisk barnkammarinteriör — samt det stämmingsfulla stycket »Älfvornas jul». Illustrationerna äro rätt goda.

Boken passar för 7—10-åringar.

Alices äfventyr i sagolandet af Lewis Carroll. Öfversättning från engelskan af *Louise Arosenius*. Med illustrationer af *J. Tenniel*. Pris 2: 25.

Denna bok, som är öfversatt från ett ex. af originalets 70:de tusende, har således i sitt hemland England haft en ofantlig spridning. »Alice's adventures in Wonderland», som den heter på engelska, är berättelsen om en liten flicka, hvilken till följd af sommarhettan slumrar in och har en lång dröm, under hvilken hon upplefver de underbaraste äfventyr, blir än liten, än lång, alltefter som hon äter och dricker något, samtalar förtroligt med kaniner, gripar, sköldpaddor, kattor och larver, kommer i beröring både med en hertiginna och en konung och drottning, hvilka senare till sist visa sig höra till en kortlek; slutligen får hon uppträda vid en rättegång.

Boken är så speciellt engelsk och har så många anspelningar på säregna engelska förhållanden och uttryck, som för ett icke engelskt barn tarfva förklaring af kompetent äldre person, att vi ej tro den med fördel kunna läsas på svenska af sådana barn, hvilkas ålder den till följd af sitt sagoinnehåll tillhör. Helt annat blir förhållandet, då barn uti den klass i skolan, där denna bok stundom läses, begagna den som rolig öfversättningsbok, och förklaringarna då gifvas samtidigt åt de 13-, 14-åringar, som öfversätta den.

Öfversättningen, som onekligen är ganska svår att göra, är god — det är icke öfversättarinnans fel, att mycket är öofversättligt, emedan själfva begreppet saknas hos oss.

Boken har förut utkommit i en svensk upplaga och då visat sig vara omtyckt af många barn, hvarför den nu i sin nya öfversättning torde kunna blifva välkommen för 10—12-åringar.

Walters äfventyr af *Zacharias Topelius*. Illustrerad af *Ottilia Adelborg*. Pris 2: 50.

Berättelserna om den kække Walters äfventyr ha redan gladt otaliga barnahjertan, och när nu den bortgångne skaldens vackra historier framträda i ny dräkt, roligt och behägrfullt illustrerade af *Ottilia Adelborg*, skola de tvifvelsutän hälsas välkomna af många små gossar och flickor. Den färglagda teckningen »Hos mor Susanna» är förträfflig och särdeles väl återgifven, likaså »Walter söker en skatt»; mindre lyckad är den första planschen; den andra »När Walter slog trissa» hvilken som teckning är mycket god, har i återgifningen blifvit alltför blek och färglös.

Tomtefars sagor och berättelser, samlade och utgifna af *Jultomtens redaktion*. Pris 1: 25.

Samlingen innehåller tolf sagor af olika författare och af växlande värde; de flesta äro likväl nätta och roande. De, som antagligen komma att mest slå an på barnen, äro de två sista (af N. P. Ödman och Eva Wigström) »Ottar Birting», en berättelse med historiskt motiv är också rätt tilltalande, men dess språkbehandling är ej oklanderlig: där förekomma ett par rätt grava grammatikaliska bockar. De medverkande illustratörerna äro nästan lika många som författarna: den ibland dem, som bäst lyckats, torde vara Anna Ch. Sjöberg. N. Beskows troll äro alltför skrämmande i sin ohyggliga fulhet; den saga de illustrera — i hvilken skildras allsköns mörksens troll, som söka fångsla solen — kan ju visserligen ge anledningar till teckningar i den hemska genren, men onödigt är det väl dock att för barnen åskådliggöra till den grad monstruösa skepnader — i hvilka för öfrigt icke en storslaget grotesk humor, lik t. ex. Kittelsens, verkar förmildrande. O. Adelborgs teckningar äro roliga, ehuru dock snarare afsedda för stora än för små; härtill är likväl orsaken att söka i den saga (af H. Nyblom) som hon illustrerat. Passar för barn af 8—10 års ålder.

Såsom ljusets barn. Några ord till unga flickor efter konfirmationen. Af d:r *Ernst Siedel*. Pris 1: 75.

Det är helt visst en ganska svår uppgift att för 15—16-åriga ungdomar skriva andliga böcker, som på samma gång äro uppbyggliga, lättfattliga och intresserande.

Doktor Siedel tycks dock i ofvannämnda arbete på ett i allmänhet ganska förtjänstfullt sätt hafva löst denna uppgift.

De kristliga lärdomar, som här meddelas, afse hufvudsakligen att rikta de ungas uppmärksamhet på tillämpningen af Kristi lära i det dagliga lifvet. Sunda och praktiska råd få de unga här mottaga i afseende på sina vänskapsförbindelser, sina plikter i hemmet, sin verksamhet, sina nöjen o. s. v. Och som dessa råd äro meddelade på ett lifligt och tilltalande språk samt belysta af många exempel i form af berättelser, tro vi, att de unga flickorna komma att läsa dem ej blott med nytta utan också med nöje. Vi skulle blott gärna vilja bespara dem besväret att vid så unga år börja reflektera öfver valet af make, hvilket ämne blifvit något ensidigt behandladt i bokens sista kapitel.

Barnpredikningar för kyrkoårets sön- och helgdagar af *Lisa von Engelhardt*. Öfversättning af *Hans Nilson*, regementspastor. Pris 4: 25.

Det är oss omöjligt att instämma i hvad en tysk anmälare sagt om dessa predikningar: att de komma att »bestå profvet vid den praktiska användningen». Då det är fråga om barnpredikningar, tänka vi oss väl, att åhörarna verkligen äro barn. Den mognare ungdomen kan ju deltaga i den allmänna gudstjänsten eller höra de predikningar, som de vuxna läsa. Men för barn äro dessa predik-

ningar för det första för långa. De äro i medeltal nio sidor. Då därtill kommer, att läsningen skall afbrytas med frågor — hvilket i och för sig icke är förkastligt — så kommer det hela att taga allt för lång tid, för att ett barn med andakt och uppmärksamhet skall kunna följa med. Till frågorna finnas också svar, hvilka för det mesta äro enkla, men ibland så konstiga, att vi ej kunna förstå, huru det äfven med en högt uppdrifven »ledande» frågekonst skall kunna lyckas att få ett vanligt barn att afgifva det äskade svaret. Vi anföra ett exempel (sid. 79). Hvad förstår man med ett tecken? Svar: »Något, hvarigenom en människa eller en sak utmärkes, att det är något visst eller tillhör någon bestämd person». Svaret är ju bra mycket konstigare än ordet, som skall förklaras. Vidare kunna vi ej underlåta att påpeka, det innehållet på många ställen är tungt och alls icke enkelt och praktiskt; det förutsätter också en andlig utvecklingsgrad och erfarenheter, som det vore onaturligt, att ett barn skulle äga. Mindre lämplig är ju ock för svenska barn denna samling, då där på Trefaldighetssöndagarna icke de i vår kyrka föreskrifna texterna förekomma — de äro ju i allmänhet lättfattliga, oftast Jesu liknelser — utan gammaltestamentliga texter, från Noah t. o. m. David. Dessa berättelser läsa ju barnen i skolan.

Bibelstunder med barnen af *Hedda Anderson*. Pris 1: 50.

Fru Hedda Anderson är sedan flere år tillbaka en mycket känd och värderad författarinna på barnlitteraturens område. Hon har alltid visat, att hon känner barn, och hon kan därför tala om sådana ämnen, som intressera barn och på ett språk, som tilltala dem. Denna sin förmåga har hon visat icke minst i sina »Bibelstunder». Vi föreställa oss, att denna lilla bok skall vara till stor hjälp och glädje för mödrar och lärarinnor, särskild vid morgonandakterna. Förf:s afsikt synes ha varit att framställa den ifrågasvarande texten klar och tilltalande för de små, med tillämpning på deras egna förhållanden och deras erfarenhet, och däri har hon lyckats. Vi rekommendera boken för barn från 10 år.

Ängsblommor. Kristliga betraktelser under hvar dag i året. För barn och ungdom af *L. L.* Pris 3 kr.

Denna bok innehåller en kort betraktelse på en sida för hvarje årets dag och synes ganska väl lämpa sig för att dagligen samla de unga och med några allvarliga ord sända dem ut till dagens arbete. Om också några af betraktelserna äro öfver barnets fattningsgäfv, torde de dock kunna tjäna till hvad man af ett barn får begära — en liten lugn stämmings- och samlingsstund, hvarvid det med uppmärksamhet åhör en enkel bibelutläggning.

Valda dikter utgifna af Ingeborg Lundström och Mathilda Widegren. 3 serier

Vi rekommendera på det varmaste dessa urval för barn från 10—14 år, de kunna för öfrigt läsas af stora och små.

Pris för hvarje del 60 öre eller 90 öre.

Korn åt små fåglar. Kristlig barnkalender för 1899. 33:dje årgången. Med originalteckningar af *Jenny Nyström-Stoopendaal* med flere. Pris 1: 25.

Ofvannämnda lilla kalender, hvilken äfven i år säljes till förmån för stadsmissionens barnhem, är numera så känd, att vi kunna inskränka oss till det omdömet, att den i alla afseenden förtjänar samma goda vitsord, som förut i så många år kommit den till del.

Att sjunga med de små. Melodier af *Ellen Eckert* till »Blomsteralfabetet» med vignetter af *Ottilia Adelborg*. Pris 1: 75.

Säkert blir denna bok en välkommen julgåfva, särskildt i de hem, där barnen sjunga. I dubbel måtto välkommen, ty till *O. Adelborgs* välbekanta »Blomsteralfabet» med dess rim har fru *Ellen Eckert* fogat musik, och fröken *O. Adelborg* har försett visorna med nya teckningar. Redan på titelbladet mötas vi af en tilltalande bild, och när vi öppna boken, fröjdas vi åt många utmärkt roliga och karaktäristiska sådana. Se t. ex. på den ypperliga vignetten till maskrosen med den lilla muntra flickan, som blåser bort fjunen! Den dithörande melodien fulländar intrycket. Visorna äro i allmänhet satta till enkla och roliga melodier — vi skulle blott önska, att en del ginge mindre högt, då barnrösten ju ej tål vid att ansträngas.

Boken kan rekommenderas åt små och stora.

Änglarnas julklapp och tre andra berättelser ur »Vi och de värnlösa» af *Zach. Topelius*, med 6 planscher af *E. E—d.* Pris 1: 25.

Då vi redan förut yttrat oss om »Vi och de värnlösa», hafva vi här endast att omnämna, att några af de berättelser, som ansetts lämpliga för mindre barn, utgifvits särskildt och försetts med illustrationer. Dessa senare äro dock ingalunda af första rang.

Drottning Grans små skyddslingar. Saga af *Amy Palm*. Med 5 planscher af *Jenny Nyström*. Pris 1: 25.

Lali är en liten flicka på sex år, som lefvat ensam hos den gamla stränga mor *Stina*; så hittar hon en vacker dag en liten hundvalp, som blir hennes vän och lekkamrat. Det är om dessa »små skyddslingar» sagan handlar. »Drottning Gran» är en verklig gran i skogen. Vi kunna endast säga till stora och små: läs den vackra sagan! — vi ha icke på länge läst en så poetisk och vacker saga. Teckningarna äro stora och vackra, skada blott att hunden fått människofysionomi. Boken är också ovanligt prisbillig. Passar för barn under 10 år.

En liten prinsessa af *Amanda Kerfstedt*. Med 7 planscher af *Jenny Nyström*. Pris 1: 50.

Den lilla prinsessan uppträder först som en liten råtta — hon är en förtrollad prinsessa. Hon bor i lilla *Fridas* dockhus, och *Frida* kan genom att »vara god och snäll och lydig» låta henne återfå sin prinsesseskepnad. Detta lyckas också. Fru *Kerfstedt* är sedan gammalt barnens goda vän — vi behöfva endast omnämna boken. Passar åt små barn.

Om någon vill bereda små barn ett mycket stort nöje, så skall han skänka dem **Barnen på Solbacka**, ritade af *Elsa Beskow*. Pris 2 kr.

Dessa barn på Solbacka presentera sig själfva med de orden: »Här är hönsen och grisarna och vi». Och vi bli genast glada och måste hålla af hela sällskapet. Boken består af tolf stora kolorerade teckningar med text af den art, som vi ofvan angifvit. Teckningarna äro förträffliga och ej minst de fina blomsterramarna, som innesluta dem. Om vi skulle göra en anmärkning, så kommer den i form af en undran, hvarför »vår skolfröken» skall se så fasligt osympatisk ut.

Gunnars och Ingas roliga bok. Sagor och visor af *E. K.* Illustrerad af *E. E—d.* Pris 3: 75.

Också denna bok är mycket rolig, fastän teckningarna ingalunda kunna mäta sig med »Barnen på Solbacka». Några af dem äro grofva och fula. Men texten och ej minst musiken äro förträffliga. Vi äro öfvertygade om, att denna bok skall sprida stor glädje i många familjer, där mamma, stora syster eller kanske »mellansyster» spelar, och de små sjunga. Melodierna äro vackra och enkla och ha den stora fördelen att vara mycket lätta — »mellansyster» kan spela dem. Och hvilka roliga lekar kunna ej de små lära sig ur denna bok! Vi påpeka blott »Vaktparaden» och »Brandkåren».

Af barnens »kalendrar» ha i år utkommit fjärde samlingen af **»Mamma, tala om något roligt!»**. Sagor och sannsagor af *Matilda Langlet*, pris 2: 50 och af **Lekkamraten**, tjuguförsta och tjuguandra boken. Pris 1 kr. boken.

Vi behöfva endast upprepa hvad vi sagt föregående år: de innehålla både nyttiga och nöjsamma historier. Vi förundra oss dock öfver, att i *Lekkamraten* intagits *Asbjörnsens saga »Kolaren»*, hvilken icke passar för barn.

Af jultidningarna hafva kommit oss tillhanda:

Jultomten. Pris 50 öre. Praktupplaga. Tidningen häfdar sitt redan vunna anseende som den främsta jultidningen. Dess separataftryck äro:

Jultomten, 25 öre, och

Tummeliten, 15 öre.

Vidare **Snöflingan**. Pris 60 öre. Här finnes ett porträtt af »Stora Nalle» på Skansen, som säkert skall roa barnen.

Julklassen, folkskolans barntidning. Pris 25 öre. En verklig prydnad är *Gerda Tiréns* vackra tafla.

Julkärften är Barnens tidnings julnummer. Pris 15 öre.

Af björnsläkt. Historisk roman af *Carit Etlar*. Pris 3 kr. Som vi ej varit i tillfälle att taga någon grundligare kännedom om denna bok, måste vi inskränka oss till att endast påpeka, att den utkommit. Boken afhandlar *Karl XII:s* sista krig i Norge och torde passa för mogen ungdom.

Zigenarhöfdingen. En röfvarhistoria. Ett mästerskott. En ung hjälte. Af *A. B. St.*

Tio dagar på en flotta i Atlanten. Vargjägaren. Indianhöfdingens tappre son. En ballongfärd öfver Australien. Ett myteri. Af *Glücklich.*

Summa 9 små alldeles lika böcker till alldeles samma pris, näml. 40 öre stycket och hvar och en innehållande en berättelse, precis 48 sidor lång, utom två, som råkat blifva ett par sidor kortare.

Alla dessa något fabriksmässiga små opus äro öfversatta från tyskan och innehålla, som titelbladen utvisa, skildringar af strider och faror af mångahanda slag. Men dessa äro så summariskt behandlade och jämförelsevis så tama, att vi ej kunna tänka oss, att de komma att utföva något uppjagande eller på annat sätt skadligt inflytande på barnens fantasi. 10—12-åriga ungdomar komma säkert att mottaga dem med förnöjelse.

På samma förlag och i samma format, som de förutnämnda 9 små böckerna, har också utkommit en bearbetning af **Jorden rundt på 80 dagar** af *Jules Verne*, pris 50 öre.

I denna något klumpiga bearbetning känna vi knappast igen det fina och roliga originalet. Hjälten, den originele mr Fogg t. ex., hvilken i sin ursprungliga skepnad är så roande just genom sin ostörbara flegma, är här omskapad till en grälände och otålig resande herre, som ingalunda är rolig och inte heller det minsta originel.

Det är skada, att detta Jules Vernes i vårt tycke bästa arbete blifvit så stympadt. Vi hoppas, att föräldrar i allmänhet föredraga att gifva sina ungdomar originalet i stället för bearbetningen, hvilken också torde vara afsedd endast för 10—12-åriga barn.

Barnens bilderbok. Med berättelser för de små, samlade af *L. S.* Sjunde häftet. Pris 0: 75

Säkert blir glädjen stor i mängen barnkammare, om barnen upptäcka, att ett nytt häfte af deras så omtyckta lilla bilderbok, kommer med bland deras julgåfvor.

En julfest af *Hilma Redtz*, med teckningar. Pris 1: 25.

Denna bok har kommit bokkomitén så sent tillhanda, att vi endast hunnit att bläddra igenom den, men innehållet tyckes vara ganska roande för små barn, hvilka säkert skola känna igen sig i den lifliga skildringen af den lilla julfesten.

Vidare hafva följande böcker blifvit insända, men för sent för att blifva granskade:

Sagan om den envisa snufvan, ritad och berättade af *Siri Magnus*. Pris 1: 50.

Florida — Indianernas sista höfding af *J. Grundmann*. Pris 1: 75.

Sex prinsessors äfventyr, saga af *Lucy Peacock*. Pris 1: 25.

Jesu sju liknelser af *J. R. Mackduff*. Pris 1: 25.

— C. E. Lagerström —

FREJA-MAGASINET

18 Humlegårdsgatan 18
18 Götgatan 18
29 Drottninggatan 29

Spis- och Knäckebröd

i många olika sorter, öfverträffliga i välsmak.

HEDERSPRIS och **GULDME DALJ**

Dresden 1894.

Braunschweig 1895.

GULDME DALJ

Stockholm 1897.

Biscuits och Cakes

till betydligt lägre pris än de utländska.

C. W. SCHUMACHER

Stockholm

Kongl. Hofleverantör.

17 Norrlandsgatan 17.

Nya Hushållsskolan

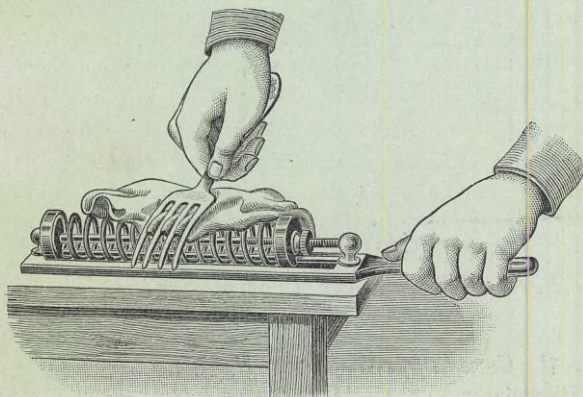
(för bildade flickor). Grundad 1881.

Föreståndarinna: Fröken H. Cronius.

Nya Hushållsskolans Matsalar

Vestra Trädgårdsgatan 19.

OBS.! Särskild matsal för fruntimmer.

Nyhet! Nyhet!
Gaffelputsaren

bör vara en välkommen nyhet f. hvarje husmoder äfvensom för restauranter o. hoteller etc. Är ställbar för olika grofva gafflar.

Pris kr. 2:50 pr st.

Säljes i hvarje väl-sorterad jern- o. bo-sättningsaffär samt i parti hos

B. A. Hjorth & Co.
Klara Norra Kyrkog. 5.
Stockholm.

A. T.: R. T.:
Kont. 185. 4405.
Lagr. 9894. 1419.

Presentkort

för tidskriften Dagny för 1899 kunna rekvireras genom Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, 54 Drottninggatan.

Anmälan.

Nyårsönskingar.

Dagny, som 1898 börjat en ny följd, skall, då den betydligt utvidgade form, i hvilken tidskriften framträdte, med uppmuntrande välvilja mottagits af allmänheten, år 1899 utgifvas efter samma plan, som föregående år. *Dagny*, som utgifves af och är organ för *Fredrika-Bremer-Förbundet* skall fortfarande ha till sin hufvuduppgift att verka för en sund och lugn utveckling af arbetet för kvinnans höjande i sedligt och intellektuellt, såväl som i socialt och ekonomiskt hänseende.

Därjämte är *Dagny* såsom organ äfven för *Föreningen för Vägörenhetens Ordning och Föreningen Handarbetets Vänner* i tillfälle att med sakkännedom följa de områden af kvinnlig verksamhet, hvilka representeras af dessa föreningar.

Åt *sjuksköterskornas intressen* och andra viktiga spörsmål, som beröra kvinnan, skall synnerlig uppmärksamhet ägnas; dessutom åt *litteraturens företeelser i hem- och utlandet*, framför allt sådana litterära alster, som behandla kvinnorörelsen och därmed sammanhängande frågor. *Öfversikter och notiser, kortare berättelser, minnesteckningar, resebref, biografiska och historiska utkast, kåserier m. m.* skola alltjämt rikligt i tidskriften inflyta.

Dagny redigeras af fröken *Lotten Dahlgren*, till hvilken, under *Förbundets* adress, alla bidrag till och meddelanden rörande tidskriften böra ställas.

Dagny utkommer 1899 med 20 häften, utgörande minst 28 tryckark.

Priset för hel årgång:

För medlemmar af *Fredrika-Bremer-Förbundet* ... kr. 3,50.

För icke medlemmar af *Fredrika-Bremer-Förbundet* » 5,00.

Förbundsmedlemmar prenumerera å *Fredrika-Bremer-Förbundets* byrå, 54 Drottninggatan, personligen eller medelst postanvisning. Icke förbundsmedlemmar kunna prenumerera dels vid alla postanstalter i riket, dels på förbundsbyrån, dels äfven hos hvar bokhandlare.

Lösnummer kunna erhållas å *Fredrika-Bremer-Förbundets* byrå till ett pris af 30 öre för enkelhäfte.

Adresser:

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstelefon 27 62.

Förbundets byrå öppen 11—4.

Allm. tel. 48 16.

F. V. O. Centralbyrå: Stora Nygatan 36

Rikstelefon 15 46 — Allm. telefon 27 15

är under vintern öppen alla helgfria dagar, utom lördagar, kl. 10—4.

För hjälpsökande kl. $\frac{1}{2}$ 10—11.

Föreningen Handarbetets Vänner: Brunkebergstorg 18.

Öppet 10—4.

Af sammat ylle (stick-, kläde- och klädnings-) väfves vackra **Gungstolslängder**, 2 mtr långa, 0,70 mtr breda från 7 kronor. Gods afhämtas tacksamt afgiftsfritt.

Hildur Anderssons Ullspinneri- O. Skrädderi-Aktiebolag Riks I 68.
Allm. T. 76 53. 16 Oxtorgsgatan 16.
Filial: 1 Hornsgatan 1, 1 tr. Allm. 304 35.

F. V. O. Centralbyrå, St. Nygatan 36, mottager anmälningar till Nyårsönskingar genom tidningarne vid instundande årsskrifte. Afgift 10 kr.